

Vuosijulkaisu 2003

# APUTASSU

Armi, Pyry, Samu, Suru  
aloittivat aputassuina

Kummikoirien  
kaarti kasvaa

Käytännön vinkkejä  
koirien koulutukseen





## MURPHYN EDDIE

Teksti: Matti Veivo

**O**n tainnut olla huumori-ihmisiä hän, ken on tälle minun uudelle aputassulle pentuna aikanaan nimen antanut. Koira on vaa-  
lea kuin kalkkilaivan kapteeni ja nimi on annettu tunnetun, melko tummahkon näyttelijän mukaan: Eddie Murphy. No ennen "Ediä" nimessä on kuitenkin ilmeisesti Kennelin nimi, mistä sitten on koiralle saatu väännetyksi kunnan suomalaisen, koiramainen kutsumanimi: Samu.

### Samu, Topin seuraaja

Samu on kultainenoutaja rodultaan ja meillä on nyt tätä kirjoittaessani yhteistä taivallusta viisi kuukautta. Edellinen aputassuni ehti olla "palkkalistoillani" neljä ja puoli vuotta. Keväällä 2002 jouduin siitä surukseni luopumaan ja antamaan sille valitettavasti "lopputilin" sen sairastuttua selkäsairauteen.

Edi/Samu tuli meille syksyllä töihin ja toistaiseksi hän on palkkansa ansainnut mainiosti. Eli hommat ja tehtävät hoituu hyvin. Koskapa minulla oli jo aikaisempaa kokemusta avustajakoiraista, yhteistyöni Samun kanssa on alkanut mielestäni ilman ongelmia. Koiran sopeutuminen perheeseemme - aikuisiin ja lapsiin - on sujunut hyvin ja tosi helposti. Johtuneeko rodustakin. Edellinen koirani oli saksanpaimenkoira ja se oli kyllä huomattavasti haasteellisempi tapaus kuin kultainenoutaja. Tietysti yksilöissäkin on eroavuuksia.

Olimme tammikuussa Samun kanssa kolme viikkoa kuntoutuksessa Kan-  
kaanpäässä. Siellä olimme kahdestaan ilman muun perheemme "hässäkkää". Opimme taas hieman lisää toisistamme. Vedettiin "yhdessä" niin jumpat kuin pyörätuoliaerobicitkin. Uima-altaaseen en sentään viitsinyt kaveria ottaa mu-

kaan, vaikka valmis se olisi varmaan siihenkin ollut. Siellä tulin huomanneeksi, mitä ennakkoluuloja koiran rotu tuo ihmisillä pintaan. Entistä saksanpaimenkoiraani ei kovin moni yrittänyt tulla lellittelemään ja rapsuttelemaan, vaikka kaveri siitä olisi pitänyt kovastikin. Kulusta noutajaani olisi joka toinen mamma tullut rapsuttelemaan ja hellyttelemään, mutta kyllähän sitä piti vähän rajoittaa. Töissä ollessaan kun kaveria ei saisi häiritä.

Edin kanssa yhteistyön opiskelu jatkuu päivä päivältä. Koira on aina valmis uusiin tehtäviin. Eli intoa riittää, mikä on hyvä asia meidän kummankin kannalta. Aputassumaiset hommat hoituu...



**APUTASSU**  
**Vuosijulkaisu 2003**

**ISSN 1456-3584**

**Julkaisija**

Avustajakoira – Assistenthund ry

**Päätoimittaja**

Ritva Lehtiö  
 Antreksenkuja 4 A 3  
 20320 Turku  
 puh. 02-248 5027  
 sähköposti: ekiritva@netti.fi

**Sivunvalmistus ja painotyöt**

Painola - Kaarina

**Avustajakoira - Assistenthund rt**

Kotisivu: [www.avustajakoira.fi](http://www.avustajakoira.fi)  
 Puh. 040 777 4655

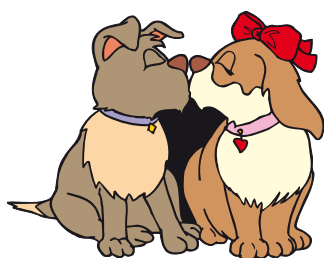
**Puheenjohtaja**

Kalevi Sirviö  
 Aukiotie 7  
 88300 Paltamo  
 puh. 08-871 778  
 0400-385 714  
 sähköposti: kalevi.sirvio@avustajakoira.fi

Kansi: Janette ja Armi

Kuva: Jussi Lehtisalo

APUTASSU on Avustajakoira ry:n vuosijulkaisu. Sivuilla esiintyvät päähenkilöt edustavat nuorta ja tärkeää haaraa ikivanhassa koira-alan ammattikirjossa. Avustajakoiria on koulutettu maassamme vuodesta 1994 lähtien. Aputassut työskentelevät käyttäjänsä palveluksessa kaikkialla missä niitä tarvitaan – ja tarvetta löytyy enemmän kuin osataan kuvitellakaan.



## Sisällysluettelo

	sivu
Puheenjohtajan palsta .....	4
Ministeri tukee aputassuja.....	5
Sihteerin palsta .....	6
Vuosikokous 2003 .....	6
Kiitos tukijoille.....	7
Kun Suru tuli taloon .....	9
Peesarina ei käy aika pitkäksi .....	10
Armistako harmia.....	11
Pyrynä palveluksessa .....	12
Mitä on kummikoiratoiminta, kuka on kummi .....	13
Wirmo Dog Show - supermenestys .....	14
Sampo on kummikoira .....	16
Reetta ja Hara opiskelemaan .....	17
Lumitassu Tatzista aputassu .....	18
Lasse oli rakas ja tarpeellinen .....	19
Nessu - Aputassu I .....	20
Avustajakoira Sirmakan Impromptu .....	21
Rape - kahden maan koira-asukas .....	22
Eurooppalaisia kollegoja tapaamassa Pariisissa .....	24
ADEu - Euroopan avustajakoiraajärjestö .....	26
Koulutusta ja kisaa Lehtimäellä.....	27
Behaviour is behaviour .....	28
Essolaiset tukivat.....	29
Käytännön vinkkejä koulutukseen .....	30
Taiteilijaelämää .....	32
Kara etelänmatkalla .....	33
Mukana avustajakoirien luovutusjaksolla .....	34
Alli-hevonen avustaa .....	34
Avustajakoiran kohtaaminen .....	35
Ristisana .....	38

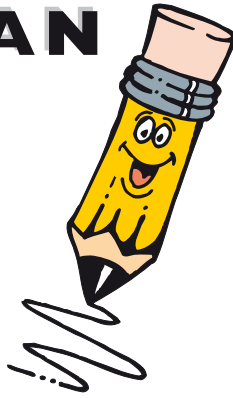
**aputassut aina palveluksessa**  
**TUE TOIMINTAAMME**

**Avustajakoira - Assistenthund Ry**  
**Pankkitili: Aktia 497011-210521**  
 Yhdistyksen toimialue on koko Suomi  
 Kotipaikka Lappeenranta

# PUHEENJOHTAJAN PALSTA

## VAKAANTUMISTA, KASVUA

Kalevi Sirviö



Aputassujen toiminta vakiintuu vuosi vuodelta, tämän todistaa myös kulunut vuosi. Lehtemme ilmestyy nyt viidennen kerran. Kiitos tästä aktiivisten jäsenten, kirjoitusten ja yhteistyökumppaneiden jotka ovat tukeneet toimintaamme erilaisin lahjoituksin sekä lehtemme mainoksin.

Yhdistyksen järjestämät yhteiset tapahtumat ovat lisääntyneet ja osanottajamäärä niihin on kasvanut kiitettävästi. Tärkeimpiä jo perinteeksi tulleita yhteistapaamisia ovat olleet Lehtimäen kesätapahtuma sekä pikkujoulutapaaminen, joihin viime vuonna kokoontui ennätysmäärä yhdistyksemme jäseniä. Erilaiset koulutustapahtumat ja leirit joita olemme järjestäneet - esim. naksutinkoulutus - ovat olleet yhä suuremman suosion ja kysynnän kohteena jäsenistömme keskuudessa.

Yleinen tiedottaminen ja informaation jakaminen suurelle yleisölle ja yhteisöille avustajakoirsta sekä avustajakoira toiminnasta on ollut yhdistyksemme tärkeimpiä tavoitteita ja saavutuksia. Jäsenistömme on viime vuosina osallistunut ja ollut aktiivisesti esillä erilaisissa tapahtumissa sekä messuilla. Julkisissa tiedotusvälineissä, lehdissä, radiossa sekä televisiossa annettu informaatio ja esiintyminen on saavuttanut yhä suuremman yleisön. Tiedottamisen tuloksena tänä päivänä huomaa yhä useamman henkilön tietävän jo mikä on avustajakoira ja mikä sen tehtävä on liikuntarajoitteisen henkilön apuvälineenä. Silti sarkaa tiedottamisessa riittää myös tulevaisuudessa.

Suomalainen avustajakoira toiminta esittäytyi myös viime vuonna kansainvälisesti. Syksyllä Pariisissa pidettyyn eurooppalaisten avustajakoira järjestöjen yhteistapaamiseen yhdistyksestämme osallistui avustajakoira käyttäjänsä johdolla sekä kouluttaja ja myös Invalidiliiton avustajakoira toiminnasta vastaava henkilö. Jatkossakin kansainvälistä yhteistyötä tullaan jatkamaan ja kehittämään eri maiden avustajakoira järjestöjen kanssa.

Kummikoira toiminta on saanut yhä suuremman jalansijan avustajakoirien hankkimisessa ja kouluttamisessa maassamme. Viime vuonna kiinnostus kummikoira toimintaa kohtaan on kasvanut enenevässä määrin. Useammat tahot, kuten erilaiset yritykset, yhdistykset, yhteisöt sekä yksityiset henkilöt ovat lahjoittaneet tai keränneet varoja avustajakoirien hankkimiseen ja kouluttamiseen. Kiitos heille! Monet heistä ovat halunneet oman kummikoiran. Toivomme tämän toiminnan jatkuvan ja laajenevan myös tulevaisuudessa. Tämän avulla pystymme kouluttamaan vuositasolla enemmän koiria avustajakoira tarvitseville henkilöille. Yhteiskunnan antama rahoitus ei riitä tällä hetkellä kuin noin viiden koiran koulutukseen vuosittain. Kysyntä ja tarve avustajakoirista on suuri. Avustajakoira yhdistys on perustanut vuonna 2002 Aputassujen Tuki-jaoston, jonka kautta voi tukea avustajakoirien koulutusta lahjoittamalla varoja jaoston tilille.

Tili: Avustajakoira ry / Aputassujen tuki  
497011-292222

---

Det gångna året visar att verksamheten gällande assistenthundar stadgat sig. Aputassu utkommer nu för femte gången – vi tackar de aktiva medlemmarna och alla de samarbetspartner som har stött och befrämjat vårt arbete med olika donationer och annonser.

Föreningens tillställningar och antalet deltagare har hela tiden ökat. Till de viktigaste, redan traditionella evenemangena hör: sommartillställningen med kunskapsproven i Lehtimäki och lilla jul. Olika skolningskurser, t.ex. clickerträningen, är allt mer efterfrågade bland medlemmarna.

Ett av de viktigaste ändamålen med Assistenthund r.f. är att sprida information till den stora publiken och till olika samfund. Assistenthundar med sina hussar och mattar har visat upp sig flitigt på olika tillställningar och mässor. Tack vare denna



verksamhet samt genom information i tidningar, radio och TV har dessa hundar och deras viktiga uppgifter blivit mer och mer kända. Men man kan aldrig ge för mycket information – arbetet fortsätter.

Förra året presenterade den finska assistenthundsverksamheten sig även i internationellt sammanhang. På hösten ordnades en tillställning i Paris för alla europeiska assistenthundföreningar. Finland representerades av en assistenthund med sin matte, av en hundskolare samt av en person som ansvarar för assistenthundsverksamheten vid Invalidförbundet. Det internationella samarbetet fortsätter att utvecklas.

Fadderhundsverksamheten har snabbt utvecklats till ett betydelsefullt stöd då man införskaffar och tränar assistenthundar i vårt land. Förra året växte intresset för denna verksamhet allt mer. Olika företag, föreningar, samfund och enskilda personer har donerat eller samlat pengar för detta ändamål. Ett stort tack för alla! Många människor har velat ha en egen fadderhund. Vi hoppas att den positiva utvecklingen fortsätter. Denna verksamhet möjliggör skolning av flera hundar och en förkortning av den långa kön av handikappade personer som vill ha en assistenthund. Det stöd assistenthundsskolningen har fått av Penningautomatföreningen är livsviktigt men det räcker endast till skolning av fem hundar per år. Efterfrågan och behovet är mycket större.

Assistenthund rf grundade år 2002 Assistenthundarnas stöd -sektion. Du kan stödja skolningen av assistenthundar genom en donation, kontonr: Avustajakoira ry / Aputassujen tuki 497011-292222

**A**lue- ja kuntaministeri Martti Korhonen tutustui avustajakoiriin perehtyessään yleisemmin koirien erilaiseen kouluttamiseen. Aputassut saivat hänestä välittömästi ystävän.

- Eihän oikein hienompaa hommaa voi olla, kuin se jos koirat voivat auttaa liikuntavammaista ihmistä selviämään arkielämässään ja ovat samalla läheisiä ystäviä, itsekin kahden koiran isäntä sanoo.

Kun Korhosen 50-vuotispäivä helmikuussa lähestyi, hän pyysi lisämateriaalia Avustajakoira ry:ltä. Samalla löytyi kohde, jonne Martti halusi osoittaa huomattavan osan merkkipäivänä saamistaan lahjoista; ministeri toivoi lahjojen sijaan lahjoitusta Avustajakoira -yhdistykselle.

- Sain selville, että toimintaa tehdään hyvin pitkälti Raha-automaattiyhdistyksen tuella. Halusin omalla tavallani olla auttamassa, ja ennen kaikkea nostamassa yhdistyksen arvokasta työtä julkisuuteen, ministeri sanoo.

Korhonen toivookin, että avustajakoira-toiminta saa jatkossa entistä vahvemman ja tunnustetumman aseman.



## Ministeri

# Martti Korhonen tukee aputassuja

### Kotona seurana Harmi ja Hupakko

Martti Korhonen itse on kahden kärkeakarvaisen mäyräkoiran ylpeä isäntä. Harmi on 4-vuotias normaalikokoinen narttu, kaksivuotias Hupakko on sekin narttu, ja kooltaan kääpiö. Harmilla on teetetty yksi pentue, Hupakko saa pentuettaan vielä odottaa.

Koirien kanssa harrastaminen on ministerille mieluista puuhaa. Kotona Oulussa hän lenkkeilee koirien kanssa aktiivisesti.

- Käymme myös jonkin verran näyttelyissä ja lisäksi annan koirille eräänlaista peruskoulutusta, ettei koko homma mene aivan villiksi.

Harmi on käynyt lisäksi koettamassa mäyräkoiran vaistojaan luola- ja jälkikoikeissa. Hupakolla puolestaan on erittäin vahva riistavietti.

- Touhuamme monenlaista, mutta haluan pitää homman vaihtelevana ja monipuolisena eli emme ole erikoistuneet

mihinkään yhteen koiraharrastuksen muotoon.

Syystalvella Hupakko ja Martti saivat julkisuutta, aina iltapäivälehtien etusivua myöten, myös hieman vaarallisen tilanteen merkeissä. Nuori ja villi Hupakko karkasi lenkillä meren jäälle sorsan perässä. Koira vajosi jäihin, eikä päässyt enää omin avuin rantaan. Martti satoi vanhemman koiran kiinni pensaaseen ja lähti itse pelastamaan Hupakkoa.

- Uimareissuhan siitä tuli, ei se jää tietenkään kestänyt. Mutta onneksi pääsimme takaisin rantaan ja sitten kiireesti lämpimään.

- Sen jälkeen ei Hupakko ole päässyt karkailemaan, Korhonen voi jo naurata.

### Koiraharrastus ansaitsee arvoa

Ministeri Korhonen antaa arvoa koiraharrastukselle kokonaisuudessaan. Hän muistuttaa, että koirien kanssa touhua-

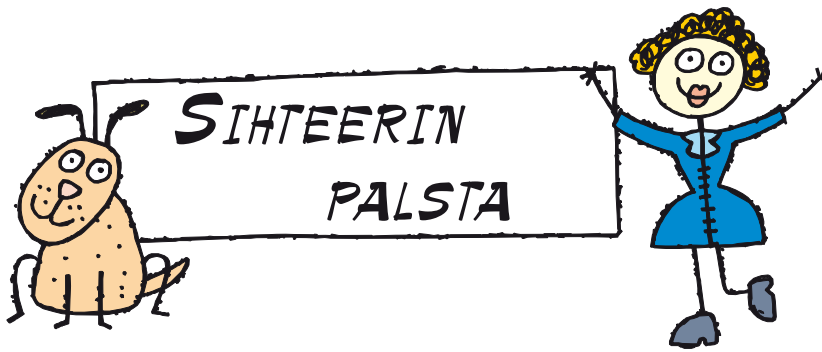
misella on hienoja sosiaalisia, psyykkisiä ja fyysisiä vaikutuksia myös koirien omistajiin.

- Avustajakoirat, opaskoirat, rauniokoirat, huumekoirat ovat hieno esimerkki siitä, kuinka koira todella on "ihmisen paras ystävä". Ei kuitenkaan saa unohtaa myöskään niin sanottujen tavallisten koirien positiivista vaikutusta.

Eikä ihan pieni ole koiraharrastuksen taloudellinen vaikutuskaan. Suomessakin tuhannet ihmiset ansaitsevat elantonsa tavalla tai toisella koiriin liittyen.

*Teksti: Janne Mäkinen*

*Alue- ja kuntaministerin erityisavustaja  
Sisäasiainministeriö*



## VUODEN SATOA: Tapahtumasta toiseen

Elina Jokisuu

Avustajakoira - Assistenthund ry:llä on jälleen yksi aktiivinen ja vauhdikas toimintavuosi takanaan. Tapahtumia järjestettiin useita ja niihin osallistuttiin innolla, milloin yhdistyksen oman väen kesken, milloin osana suurempia koirakansan koontumisia.

Yhdistysvuosi käynnistyi lumipyryisessä Espoossa, minne harvalukuinen, mutta sitäkin innokkaampi jäsenistö kokoontui vuosikokoukseen. Puheenjohtajaksi valittiin jälleen yksimielisesti Kalevi Sirviö. Hallituksessa jatkoi edelleen Ulla Ayrer ja uusiksi jäseniksi valittiin Mikko Arola ja Reetta Mikkonen. Sihteerinä aloitin minä, Elina Jokisuu.

Kolme uutta aputassua aloitti työuransa Lappeenrannan Marjolassa huhtikuussa pidetyllä luovutusjaksolla. Avustajakoira Niko siirtyi ansaitulle eläkkeelle, kun Pyy aloitti työnsä puheenjohtajamme aputassuna. Avustajakoirat Suru ja Armi aloittivat uusien käyttäjien palveluksessa.

Jo perinteeksi muodostunutta Lehtimäen kesätapahtumaa vietettiin suurella porukalla heinäkuun helteessä. Taidontarkastuskoe pidettiin kaksipäiväisenä, jotta kaikki halukkaat pääsivät osallistumaan. Tiukan kisan voiton veivät, kuten niin usein aiemminkin, Lotta Lamminen ja avustajakoira Nessu.

Ainutlaatuinen tapahtuma yhdistyksemme tähänastisessa historiassa oli Wirmo Dog Show -koirataapahtuma, joka pidettiin Myllymäellä elokuun lopussa. Tapahtuman koko tuotto lahjoitettiin avustajakoiratoiminnan hyväksi. Avustajakoirat käyttäjineen olivat näkyvästi esillä erilaisissa tehtävissä lipunnostosta palkintojen jakoon.

Yhdistys oli edustettuna myös kansainvälisessä avustajakoiratoiminnassa. Pariisissa järjestettiin lokakuun lopussa eurooppalaisten avustajakoirajärjestöjen tapaaminen, jossa Suomea edustivat Leena Rajala ja Hélène Stjernschantz minun ja avustajakoira Lolan lisäksi. Toisaalla tässä lehdessä kerrotaan tapahtumasta lisää.

Vuosi päättyi yhdistyksen järjestämään pikkujouluun, joka tällä kertaa pidettiin Tampereella hotelli Rosendahlissa. Ohjelmassa oli mm. joulupukin vierailu ja kaikki kiltit koirat saivat oman pienen lahjan.

Avustajakoirat olivat runsaasti esillä monissa muissakin tapahtumissa ja keräsivät julkisuutta, mainetta ja kunniaa. Erityisen ilahduttavaa onkin ollut huomata, että olemalla näkyvästi esillä erilaisissa tapahtumissa avustajakoiratoiminnan merkitys selkiytyy myös suurelle yleisölle ja se aletaan nähdä tärkeänä, mistä näkyvimpänä osoituksena ovat monet lahjoitukset ja kummikoiratoiminnan viriäminen.



## Vuosikokous 2003

Maaliskuun 1. päivänä kokoontui joukko yhdistyksen jäseniä vuosikokoukseen päättämään yhteisistä asioistamme. Kokous pidettiin Jyväskylässä hotellilla **Rantasipi Laajavuorella**. Viikonloppu alkoi lauantai-iltapäivän tervetuliaiskahveilla, jonka jälkeen vanha hallitus kokoontui haikeissa tunnelmissa viimeistä kertaa. Päivällisen jälkeen oli vuosikokouksen aika. Puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti **Kalevi Sirviö**, joka nyt aloitti kolmannen puheenjohtajakautensa. Uudessa hallituksessa puheenjohtajan johdolla toimii neljä henkilöä. **Mikko Arola** ja **Reetta Mikko-**

**nen** jatkavat kaksivuotiskautensa toisen puolen. Mikko Arola jatkaa myös varapuheenjohtajana. Uutena jäsenenä hallitukseen valittiin **Janette Lindroos**. Toiselle kaksivuotiskaudelle valittiin **Elina Jokisuu**, joka jatkaa myös sihteerinä.

Jälkeen uusi hallitus kokoontui saman tien ensimmäiseen kokoukseensa. Rankan kokouspäivän päätteeksi loppuiltaa vietettiin rattoisissa merkeissä kuulumisia vaihtaen.



Oy LKV

# ASUNTOKANAVA

Hämeenpuisto 16, 33210 Tre. Puh. 2132 490 fax. 2141 455

## Onnea Eikalle ja suurkiitos

Avustajakoira ry ei olisi se, mikä se on ilman **Eino Tarakkamäkeä**. Yhdistysläisillä oli mieluisa tilaisuus onnitella Eikkaa viime keväänä aputassujen luovutusjaksolla Marjossa, kun hän täytti 60 vuotta. Eino uursi yhdistyksellemme sen alkuvuosina uraa tietävänä ja taitavana sihteerinä. Koko ajan hän on erityisesti panostanut varainhankintaan, jolla on järjestetty avustajakoirakoiden koulutusta, tuettu Aputassun julkaisemista ja pidetty mukavia yhdessäolotilaisuuksia. Kuvassa Eikkaa onnittelevat **Kalevi Sirviö** (pj.) ja **Reetta Mikkonen**, jotka luovuttivat hänelle yhdistyksen viirin kukkien kera.



## LÄMPIMÄT KIITOKSET Aputassu-toimintaa tukeneille.

### Yli 50 € lahjoittaneet:

#### ANJALANKOSKI

Ameko Oy  
Jätehuolto E. Parkkinen Oy  
Kuljetusliike Arposalo Oy  
KYM Pro Oy  
Peltolan metalli Oy  
Tykkä Oy  
Wienerberger Oy Ab

#### ELIMÄKI

Elimäen Apteekki  
Elimäen Liikenne Oy  
Elimäen Osuuspankki

#### ESPOO

Amersham Biosciences  
Espoon Eläinlääkäriasema

#### FORSSA

Bauer Nike Hockey Sticks Oy  
Forssan Energia Oy  
Forssan Keskusapteekki  
Forssan Kirjapaino Oy  
Forssan Laatuauto  
Forssan LVI-Valmistaja Oy  
Forssan Seudun Osuuspankki  
Forssan Seudun Puhelin Oy  
Forssan Uusi Apteekki  
Forssan Vanha Apteekki  
Helkama Forssa  
Lähivakuutus Forssa  
SALKO Aluminium  
Someron Säästöpankki  
Suomen Turvalasi Oy

#### HAMINA

Danzas-ASG Eurocargo Oy  
DOW-Suomi Oy  
Eläinklinikka MAR-VET  
Fortum Oil and Gas Oy  
Haminan Satama Oy  
Haminan Tili Talsi Oy  
Huber Finland Oy  
Isännöinti Hillo Oy

Karhulan Levytyö  
MCM Timber Oy  
Nana Eurooppa Oy  
Nurminen Cargo Handling Oy  
Osuuskauppa Ympyrä  
Saybolt Finland Oy  
SGS Inspection Services Oy

#### STEVECO

Trans Business Oy  
Transfennica Oy

#### HEINOLA

Citymarket Heinola  
Stora Enso Oyj Fluting  
Stora Enso Packaging Oy  
Vierumäen Teollisuus Oy

#### H.WECKMAN

#### HELSINKI

Alfatex  
IS-Print Oy  
KLAFFI Cafe  
Lohja Rudus Oy  
Nordic Cosmetics LTD Oy  
Oy Selective Investor Ab  
Ålandsbanken ABP

#### HOLLOLA

A-kassi  
Andritz Oy  
Alte Oy  
Finn Form Oy  
Hollolan Well-Net Oy  
Hollolan Viilu ja Laminaatti Oy  
Muovijaloste Oy  
Suomen kotikylmiö Oy

#### HYVINKÄÄ

Hyvinkään Ensiapu Oy  
Uudenmaan Kuljetus Oy

#### HÄMEENLINNA

Aulangon Apteekki  
Cumulus Hämeenlinna

Hotelli Emilia  
Hämeenlinnan Seudun Osuuspankki  
Hämeenlinnan Lääkäriasema  
Hämeen Lukko  
Kaurialan Apteekki  
Keskus Apteekki  
Linnan Vartijat Oy  
Mediapuhelin Hämeenlinna  
NCC-Finland Oy  
Osuuskauppa Hämeenmaa  
Raatihuoneen Apteekki  
Tapiola-Ryhmä Hämeenlinna  
Tori-Apteekki  
Veritas-yhtiöt

#### JOENSUU

Arkkitehtitoimisto Hakala  
Asianajotoimisto Harri Kontturi Oy  
Asianajotoimisto Petri Sallinen Oy  
Broman Group Oy  
Carelia Tools Oy  
Citymarket Oy, Joensuu  
EH-Auto  
ISS-Suomi Oy  
Isännöintitoimisto Pekka Kuparinen Oy  
INS Hammaspaiikka Oy  
Ketonen Oy  
KM Pakkaus  
Kunto-Hovi  
Lakan Betoni  
Lukkorengas Oy  
NCC Finland Oy  
Pohjois-Karjalan Osuuskauppa  
Pohjois-Karjalan Sähkö Oy  
Salomaa Säätio  
Stora Enso Oyj  
Sähkösuunnittelu Hakulinen Oy  
Tapiola-Ryhmä, Joensuu  
Tietokate Oy  
Tikka Communications

Timberjack Oy  
UPM-Kymmene Metsä  
Veljekset Laakkonen Oy  
YIT Rakennus Oy  
**JOUTSENO**  
Eka Chemicals Oy  
Joutsenon Energia Oy  
JTT Konepaja Oy  
Mekava Oy  
Oy Metsä-Botnia Ab  
Planja Oy  
Toplift Oy  
**JYVÄSKYLÄ**  
Allaway Oy  
Catella Kiinteistö Konsultointi Oy  
Delta-Auto  
EFG Toimistokalusteet  
HB-Betoni  
Hovi Apteekki  
Hytalex Oy  
Isohanni & Elevaara Oy  
JE-Urakointi Oy  
Jymet Engineering Oy  
Jyväskylän Autotarvike Oy  
Jyväskylän Lääkärikeskus Oy  
Jyväskylän Silmälääkäriasema Oy  
Jyvä-Jää Oy  
Jyvä-Pinta Oy  
Jyväspring Oy  
KAK Kuljetuspalvelu Oy  
Karto Oy  
Keljon Apteekki  
Kesnet Oy  
Kirjapaino Kari Ky  
Konepaja Sjöblom Oy  
Keski-Suomen Ford-keskus Oy  
Keski-Suomen Rakennus ja  
Raudoitus Oy  
Keski-Suomen YH-Rakennuttajat  
Lassila-Tikanoja Oy  
Lujatalo Oy  
Metso Drives Oy  
NCC Finland Oy  
Nordea Pankki Oyj  
O.K.Auto Oy  
Pajakulma Oy  
Puukeskus Oy  
Prisma  
Raskasosapalvelu J. Eljander Oy  
Reino Lahtinen Oy

Rikamat Oy  
Sampo Vakuutuspalvelut  
Oy Silenta LTD  
Sisä-Suomen Koneistus Oy  
Skanska Tekra Oy  
Torikeskuksen Lääkäriasema  
Total Kiinteistöpalvelu  
Suomen Asuntopörssi lehdet Oy  
YIT Rakennus Oy

#### JÄMSÄNKOSKI

Genencor International Oy  
Jämsänkosken Teräsvalmiste Oy

#### KANGASALA

Eurotank Oy  
Hämeen Rakennuskone Oy  
Kangasalan II Apteekki  
Kangasalan Osuuspankki  
Kangasalan Pajamäki Oy  
Kangasalan Soraset Oy  
Luopioisten Säästöpankki  
Suomen Laatoituskeskus Oy  
WTT Finland Oy

#### KONTIOLAHTI

Perlos Oyj

#### KOTKA

Ahlström Karhulan Palvelut Oy  
Centos Central Logistics, Finland  
Elpotek Oy  
Foster Wheeler Energia Oy  
Gate Line LTD Oy  
Helilän Keskus-Apteekki  
Oy IMAS LTD  
Incolog Freight Service Oy  
Insinööritoimisto Ylinen & Tinkanen Oy  
JH-Kaivu Ky  
JP-Suunnittelu  
Jyrkilä Oy  
Karhulan Pakkaus Oy  
Kauppatorin Apteekki  
Keräyskuitu Oy  
Keski-Kotkan Apteekki  
Kotekman  
Kotka Coatings Oy  
Kotka Control Oy  
Kotkan Autolinna  
Kotkan Energia Oy  
Kotkan Korjausmestarit Oy  
Kotkan Kuljetus

jatkuu seuraavalla sivulla

Kotkan Lääkärikeskus  
Kotkan Putkitäyd Oy  
Kotkan Seudun Osuuspankki  
Kotkan Tarvikeapu Oy  
K-Rauta, Kotka  
Kuljetus Taskinen Oy  
Kuusankoski Oy  
KYM-Data Oy  
Kymen Puhelin Oy  
Laitila Arkkitehdit Oy  
Laminated Lumber Oy  
Lasivuorimaa Ky  
Lassila-Tikanoja  
Lemminkäinen Oyj  
Lämpösulku Oy  
Oy Niinivirta International LTD  
Nordea Pankki Oyj  
Painokotka Oy  
Paperix Oy  
Oy Pohjolan Henkilöliikenne Ab  
Produal Oy  
Puumerkki Oy  
Seovia Restaurants Oy  
Suomen Kaasuenergia Oy  
Säästötalo Robinhood  
Talokeskus  
Tasoite ja Maalaus Mankinen Oy  
Oy Transnordica LTD  
Transport Lindqvist Oy  
UPM-Kymmene Seaways  
YIT-Rakennus Oy

**KOUVOLA**  
Asfaltti-System Oy  
Auto-Kymi Oy  
Autosalpa Oy  
Cellkem Oy  
Ekovilla Oy  
Gasum Oy  
JP-Suunnittelu Oy  
Kouvolan Ajokoulutuskeskus  
Kouvolan I Apteekki  
Kouvolan Betoni Oy  
Kouvolan Lukko Oy  
Kouvolan PTR Oy  
Kouvolan Saha Oy  
Kouvolan Sanomat  
Kouvolan Seudun Osuuspankki  
KSS Energia  
Kymen Betonileikkaus Oy  
Lumon Oy  
Osuuskauppa Ympäristö  
Rakennusliike Kolmera Oy  
Resek Oy  
Ruska-Jänkä Oy  
Vari Oy  
Veljekset Laakkonen Oy

**KUOPIO**  
Boart Longyear Finland  
Hydroline Oy  
Icopal Itä-Suomi Oy  
Kuopion Lihatuote Oy  
Kuopion Nostokonepalvelu  
Kuopion Sähkösiikitys Oy  
Lemminkäinen Oyj  
Lihakunta  
Puijon Kiinteistöhuolto Oy  
Savo-Karjalan Vesienhuoltoyhdistys  
Savon Sellu Oy  
Suomen Putki-Sähkö Oy  
YIT-Rakennus Oy

**KUUSANKOSKI**  
Oy Finnish Peroxides Ab  
Fortum Service Kaakkois-Suomi Oy  
Katajaharjun Koneasennus Oy  
Kuumic Oy  
Kuusaan Maansiirto Oy  
Kuusankosken Apteekki  
Kuusankosken Silmäasema  
Kymen Kiinteistöpalvelu Oy  
Peltolan Kuljetus Oy  
Puhdistusliike R. Jokimäki Ky  
Rakennustoimisto Rasto Oy  
Sähkö-Lylykäs  
UPM-Kymmene, Kuusankoski  
Viiden Tähtien Mattohuolto

**LAHTI**  
Oy Alfa Kem Ab  
CNC-Muotoco  
Consta Oy  
Easy Cad Oy  
Ecapaino Oy  
Eiri Oy  
Eiriprint Oy  
Elmo Oyj  
ER-Pahvityö Oy  
Esan Kirjapaino Oy  
Famuri Oy  
Finnforest Oyj  
Flexolahti Oy  
Habita LKV  
Hartwall  
HT-Lasertekniikka Oy  
Oy Huolintakeskus Ab  
HV-Kaluste Oy  
If Vahinkovakuutusyhtiö  
Insinööritoimisto Lainpelto Oy  
ISK-Service Oy  
Oy Josef Kihlberg Ab  
Jusaplast Oy  
Kirjapaino Markprint Oy  
Kohopaino Special  
Koskisen Oy, Järvelä  
Kuljetuspiste O. Stång Oy  
Lahden Hyötyeriste Oy  
Lahden Kestobetoni Oy  
Lahden Rakennusteräs Oy  
Lahden Teräteos Oy  
Lassila Tikanoja  
Merivaara Oy  
Muovijaloste Oy  
Mäkelän Sähkö Oy  
Nirafon Oy  
Nordea Pankki Oyj  
Padasjoen Säästöpankki  
Pallas-Wood Oy  
Peltosen Puutavara Oy  
POHJOLA  
Puusektori Oy  
Päijät-Hämeen Osuuspankki  
Päijät-Hämeen Puhelin Oyj  
Rastoka Oy  
Raute Precion Oy  
SHW Trans Oy  
Oy Skandinaviska Träimport Ab  
SOKOS, Lahti  
Suomen Hiiva Oy  
Termopoint Oy  
Teräspeikko Oy Deltaflex  
Terätoimitus Oy  
Tiimari Oyj

Uusiomateriaalit  
Vaahto Group Oyj  
Valtapainotte Oy  
Velj. Wahlsten Oy  
Vesijärven Auto Oy  
VN-Lattiatyö Oy  
YIT-Huber Oy  
YIT-Rakennus Oy

**LAPPEENRANTA**  
Citymarket, Lappeenranta  
Etelä-Karjalan Lähivakuutusyhdistys  
Etelä-Karjalan Osuuskauppa  
Etelä-Karjalan Osuuspankki  
Etelä-Karjalan Säästöpankki  
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy  
IV-Työt Pötry Oy  
Karelia Lines Oy  
Kartiopuu Oy  
Kompas Travel Finland Oy  
K-Rauta, Lappeenranta  
Lappeenrannan  
Hammaslääkäriasema Oy  
Lappeenrannan Kylpylaitos  
Lappeenrannan Seurakuntayhtymä  
Lappeenrannan Työterveys ry  
Lukko- ja Varustepalvelu Oy  
LVI-Dahl Oy  
Maestro yhtiöt  
Nordea pankki Oyj  
POHJOLA  
Rakennusliike Meuronen Oy  
Oy Saimaa Lines LTD  
Saipu Oy  
Tapiola-Ryhmä, Lappeenranta  
Tilikalarelia Oy  
UPM-Kymmene Oyj  
Uusi Apteekki  
Yliopiston Apteekki, Lappeenranta

**LAUKAA**  
Laukaan Apteekki  
Laukaan Betoni Oy  
Laukaan Eläinsairaala Oy

**LUUMÄKI**  
Luumäen Apteekki  
Luumäen Osuuspankki

**MIKKELI**  
Aalto Oy  
Citymarket, Mikkeli  
Ensto Control Oy  
Etelä-Savon Energia Oy  
Etelä-Savon Osuuspankki  
Jälkipeli Sport Pub Oy  
Länsi-Savo Oy  
Matrella Oy  
Mikkelin Betoni Oy  
Mikkelin Otso Apteekki  
Mikkelin Uusi Apteekki  
Nordea Pankki Oyj  
OPA Oy  
Osuuskauppa Suur-Savo  
Savilahden Auto Oy  
Savonlinja Oy  
Savon Talohoito Oy  
YIT Rakennus Oy

**MÄNTYHARJU**  
Veisto Oy

**NASTOLA**  
JVS-Steel Oy  
Kaluste Kirsi Oy  
Lahden Mittaovi Oy

Metso Panelboard Oy  
Novart Oy  
Parma Betonila Oy  
Pedro Oy  
Wipak Oy  
Vulganus Oy

**OULU-OULUNSALO-KEMPELE**  
Aino Oy  
Arizona Chemical Oy  
Avartum Oy  
Delta-Auto Länsi Oy  
Fortel Invest Oy  
HML-Keskus Furka, Oulu  
Hotelli Vihiluoto, Oulunsalo  
Inex Partners Oy  
Insinööritoimisto Pekka Heikkilä Oy  
Kelpo Kuljetus Fi Oy  
Kemira Chemicals Oy  
Kempeleen Kojeistotuote Oy  
Kotivara Oy  
Keskun Pohjois-Suomen aluekeskus  
K-Rauta, Oulu  
Kylmäpalvelu Jäävuori Oy  
Lujatalo Oy, Pohjois-Suomi  
LVI-Dahl  
Lääkärikeskus Porus  
Masterkilpi Oy  
Medivire Työterveyspalvelut Oy  
Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa  
Neste Markkinointi Oy  
Novimec Oy  
OAK Oy  
Osuuskauppa Arina  
Oulun Energia  
Oulun Satama  
Oulun Systema Oy  
Oulun Vanha Apteekki  
PKG-Group Oyj  
Pilot Business Park  
Pohjan Laakeri Oy  
Pohjois-Suomen Projektikonsultit Oy  
Pohjois-Suomen Talotekniikka  
Pohjolan Asiakaspalvelu Oy  
Polar Electro Oy  
Pulla-Pirtti Oy  
Pörhön Autoliike Oy  
SAH-KO Oy  
Oy Scan-Auto Ab  
Securitas Tekniikka Oy  
Suomen Energiakauppa, Kempele  
Suomen Posti, Oulu  
Suunnittelu Kortes Oy  
Swanline Oy  
Talenom  
Tili- ja isännöintipalvelu E. Suomela Ky  
Transpoint Oy Ab  
Veho Oy Ab  
Wetteri Oy

**VIANOR**  
Viescar Oy  
Vähälä Yhtiöt  
XPO-Suunnittelu Oy  
Yliopiston Apteekki, Oulu  
YIT Teollisuus Oy

**PORVOO**  
Nordea Pankki Oyj  
Porvoon Osuuspankki  
Porvoon Uusi Apteekki  
Porvoon Vanha Apteekki  
Sampo Pankki Oyj

**PYHTÄÄ**  
Pyroll Oy  
Rakennustoimisto Insinööriinija Oy

**RIIHIMÄKI**  
Aurinko Apteekki  
Ekokem Oy Ab  
Etelä-Hämeen Kunnossapito Oy  
Kumera Drives Oy  
Lääkäriasema Tuma Oy  
Riihimäen Seudun Osuuspankki  
Vuorenpeikot Oy

**SALO**  
Arvo Piironen Oy  
ASPOCOMP  
AUTO IO  
Fortum Sähköjakelu Oy  
PP-Auto Oy  
Salon Kone ja Rauta Oy  
Salon Puutavara Oy  
Salon Seudun Osuuspankki  
Salon Terästyö Oy  
Sea Field Oy  
Sucros Oy  
Sulzer Pumps Finland Oy

**SIILINJÄRVI**  
Siilinjärven Apteekki  
Siilinjärven Osuuspankki

**TAMPERE**  
Laitosto  
Lasertekniikka  
Pirkan MS-Kojeisto Oy  
Tamfelt Oy  
Tammerneon Oy  
Ylinen Partners Oy

**TURKU**  
Eläinlääkäriasema Pet-Vet Oy  
HES-PRO Finland Oy  
Joutsen Apteekki  
Kerusoni Oy  
Lassila-Tikanoja  
Lemminkäinen Oyj  
Metro-Auto Oy  
Nostokonepalvelu Oy  
Realkone Oy  
Oy Scan-Auto Ab  
Scanegy Suomi Oy  
Turku Energia  
Turun Seudun Osuuspankki  
Turun Talohuolto Oy  
Viherpesu Oy  
YIT Rakennus Oy  
Yliopiston Apteekki, Turku

**VALKEALA**  
Ruusutarhat Arvo Suutari Oy

**Kiitos myös palkintoja lahjoittaneille:**  
Bilia Oy Ab, Espoo  
Citymarket, Lappeenranta  
Citymarket, Riihimäki  
Matka-Vekka, Hämeenlinna  
Sarvis Oy, Helsinki  
SU-VI Tuote Oy, Lappeenranta





# Kun Suru tuli taloon

Teksti: Kati Alanen

Kauan sitten eräänä syysiltana kerroin keskuomalaiselle tuttavalleni suuresta koiran kaipuustani. Hän tiesi kertoa, että Invalidiliitto kouluttaa avustajakoiria vammaisille. Apuvälinemessuilla kyselin asiasta lisää. Ihastuin heti paikalla olleisiin hurmaaviin labradorinnoutajiin. Sain numeron, mistä voisin tilata hakukaavakkeen. Täytin sen kieli keskellä suuta ja olin varma, ettei sillä kaavakkeella ainakaan koiraa tule. Suureksi yllätykseksi pääsin haastatteluun. Haastattelumatkaa oli noin sata metriä, sillä asun Hervannan Kuurosokeiden toimintakeskuksessa ja Invalidiliiton palvelutalo on aivan naapurissa. Haastattelijat olivatkin varsin iloisia ja paikalla oli taas kaksi hurmaavaa koiraa; vaalea labukka ja kalju, hienokäytöksinen snautseri. Esitin tarkan suunnitelman siitä, miten koira voisi arkeani helpottaa. Toivoin mustaa koiraa, sillä vaaleaa minun on vaikea erottaa. Minulle luvattiin koira (!), mutta vasta ensi vuonna, koska silloin mustia koiria pystyttäisiin luovuttamaan.

Siitä alkoi pitkä vuosi! Olin useasti yhteydessä Invalidiliittoon ja kyselin, joko voisintulla katsomaan koiraa ja kertoisitte edes sen nimen. Minua pidettiin kuitenkin jännityksessä melkein joulukuun saakka. Minulle ei haluttu tuottaa pettymystä, jos koiraleni sattuisi jotain kesken koulutuksen. Lokakuussa kuulinkin kauhukseni, että toisen mustan labradorinnoutajan koulutus oli keskeytetty. Saisinko nyt koiraa ollenkaan? Minulle sanottiin, että soittelisin uudestaan joulukuussa. Joulukuun ensimmäisenä päivänä soitinkin ja sain kuulla, että koirani nimi olisi Suru. Suru!? Ensin nauroin, mutta vähän maisteltuani se tuntui oikein oivalta nimeltä. Tammikuussa se tulisi käymään luonani!

## Tukuttain uusia asioita

Kun se suuri päivä koitti, olin hyvin jännittynyt. Ensin tulivat Rajalan Leena ja Wirenin Tommy. Jännitys tiivistyi, kun Leena lähti hakemaan koiraa autosta. Sanoin melkein itku kurkussa Tommylle, että "entäs jos se ei tykkää minusta". Tommy kuitenkin lohdutti, että se on turha pelko. Menin koiraa eteiseen vastaan ja sieltä se rynnistikin. Ensimmäinen lauseeni oli: "Ihana! Onpas se pieni!" Suru on

pienikokoinen labbis ja onhan se hyvin pikkuinen verrattuna menneisyyteni jättiläisiin lancer-Rumbaan ja hovawart-Heraan. Sillä oli niin kiire tutustua uuteen paikkaan, ettei se pitkään malttanut olla vieressäni. Onneksi se tuli pian uudelleen ja oli koko viikonlopun. Leenan oppilas Rosa Kavasto tuli silloin mukaan. Tutustuin myös Jaana Rajamäkeen. Tommystä ja Jaanasta aiottiin tehdä peesareitani. Tommy halusi minulle "peesausrenkaan", josta saisin aina jonkun kiinni. Niin tulivat Juha Sihto ja Jukka Koski mukaan. Viikonlopun aikana treenattiin Surun kahta tärkeää taitoa: herätyskellon soudessa herättämistä ja ovikellon soiton ilmaisemista kumirengasta tuomalla. Suru osoitautui kovin taitavaksi ja innokkaaksi työmyyräksi. Kiinnyin Suruun niin, että ero oli haikea. Parin viikon päästä matkustin Paimion koululle Surua tapaamaan. Pian sen jälkeen olikin aika lähteä Lappeenrantaan luovutuskoulutukseen.

Sitä leiriä en unohda koskaan. Aluksi se tuntui rankalta: oli niin paljon asiaa ja opittavaa. Tuntui etten minä ikinä opi ohjaamaan tätä koiraa oikein... Oli paljon uusia ihmisiä ja uusia koiria. Leiri kului hujauksessa ja oli aika lähteä oman koiran kanssa kotiin.

## Työtaidot karttuvat

Meidän talon henkilökunnan kanssa oli pidetty monta palaveria, kuinka koiran kanssa toimitaan. Koska emme voi liikkua yksin ulkona eikä pieni takapihani riitä lenkkeilypaikaksi, saatiin onneksi rahaa, jolla palkata kaksi koiran ulkoiluttajaa. Meillä oli vähän alkuvaikeuksia, kuten kai kaikilla. Aluksi Suru ei ymmärtänyt, ettei olohuone ole enää aidattua takapihaa, eikä sitä sovi käyttää vessana. Oli myös hämmästyttävää, kuinka kaikki vähänkin ruoalta vaikuttava hävisi pöydältä (ja häviää yhä; esim. sokeripussi, kokonainen ruislimppu, sämpyläpussi, keksilaatikko, jopa piilolasi ja deo-



doranti sticki...). Vaikeuksista kuitenkin selvittiin; biojätöroskiksen oveen hankittiin lukkosysteemi, makuuhuoneen ovea pidetään öisin kiinni yms.

Aamuhätykset sujuivat alusta asti hyvin. Ovikellon soiton Suru ilmaisee tavalla tai toisella, vaikka ei aina rinkelä tuomalla. Syksyn mittaan on parannusta tapahtunut. Pieni noutaja-koirani noutaa jatkuvasti villasukkia ja shampoopulloja, joita en ollenkaan pyydä. Suru on oppinut uusia käskyjä; esimerkiksi sukan, puntin (jumpsapaino), kengän, vaatteen... Ulkolenkeillä avustajan kanssa Suru ei vedä pyörätuolia vaan kävelee hienosti sivulla. Nyt talvella, kun joskus on hankalia säitä tai liukkaata ylämäkiä, käskän Surun vetää avustajan avuksi.

## Mitä olikaan ennen koiraa...

Joskus ihmettelen, miten lainkaan tulini toimeen ilman koiraa. Se on aina valmis leikkiin, se osaa olla monella lailla avuksi ja tuo paljon turvallisuutta. Enää ei tarvitse miettiä, hiippaileeko joku takapihalla tai koputtaako joku ikkunaan. Surussa on aimo anons vahtikoira.

Jo ensimmäisenä iltana Lappeenrannassa se hyppäsi sänkyyni ja katsoi minua uhmakaalla ilmeellä: "Tästä en väisty". Edelleen se nukkuu aina vieressäni ja näin pakkasella se onkin verrattoman pehmoisen ja lämpöinen. Kun Suru tuli taloon, se teki siitä oikean kodin. Viehättävyydellään se hurmasi kaikki. Se on minun koirani, minä olen sen ihminen. Se on hieno juttu!!

**Peesarin homma on haastavaa, hauskaa, vaihtelevaa ja hillittömän mukavaa. Ainakin, jos peesattavina ovat avustajakoira Suru ja aputassua emännöivä Kati.**

**Kuulo-, näkö- ja liikuntavammaisen Kati Alanen ja labradorinnoutaja Suru ovat asuneet yksissä viime keväästä saakka. Kaksikon ensimmäinen yhteinen vuosi Tampereen Hervannassa on sujunut melko mukavasti, mitä nyt pientä, kaikkiin uusiin suhteisiin kuuluvaa takkuilua on ollut.**

**Jotta tuota takkuilua olisi mahdollisimman vähän, on maailmaan luotu apuväline nimeltä peesari. Peesari yrittää auttaa kaikissa koiran hoitoon ja koulutukseen liittyvissä kysymyksissä, ja on muutenkin tukena avustajakoiran ja sen käyttäjän jokapäiväisissä pulmissa. Useimmat peesarit ovat tavallisia koiraharrastajia, joilla on maalaisjärkinen näppituntuma koiranpitoon. Kynologian kandidaatti tai kenneltieteen maisteri ei tarvitse olla.**

## Peesarina ei käy aika pitkäksi



*Teksti: Juha Sihto*

Tämä vain taustana sille, että millä eväillä olen lipsahtanut yhdeksi Surun ja Katin kolmesta peesarista. Ne kaksi muuta ovat Tommi Wirén ja Jukka Koski, ammattimiehiä molemmat, joten tällainen joka paikan ymmärtämätönkin on pärjännyt joukon jatkona.

### **Surulla iso työsarja**

Liikunta- näkö- ja kuulovamman takia Katin aputassun täytyy olla melkoinen moniosaaja. Niinpä myös peesausavun tarve on tällä kaksikolla ehkä ollut hiukan tavallista isompi.

Suru toimii Katin herätyskellona ja kertoo, kun ovikello soi. Tavaroiden etsiminen ja noutaminen, pyykin kuljetus sekä ovien avaaminen ja sulkeminen ovat nekin Surun hommia. Näiden taitojen ylläpitämisessä ja kehittämisessä peesari on ollut usein mukana, toki Kati kouluttaa koiraansa itsenäisesti. Myös Surun ulkoiluttajien perehdyttämisessä me peesarit olemme auttaneet. Kyllä: Surulla on kaksi palkattua kävelyttäjää, jotka lenkittävät aputassua ja emäntää päivittäin. Lenkillä ulkoiluttaja

työntää Katin pyörätuolia ja toimii hänen silminään. Ulkoiluttaja ilmoittaa ennalta sovituilla kosketusmerkeillä esimerkiksi käännökset, vastaantulevat koirat ja palkitsemisen paikat. Kati on kuitenkin emäntänä se, joka merkit saatuaan antaa Surulle käskyt ja kiitokset.

Uusien ulkoiluttajien astuessa remmiin peesarit ovat opettaneet heille Katin käyttöohjeet ja olleet alkuun sekä aina tarvittaessa mukana lenkeillä ja kauppaikäyneillä.

Kati ruokkii ja pesee Surun itse, mutta monessa muussa asiassa peesari saa auttaa. Olemme mm. Surun kosmetologeina: leikkaamme kynnet ja putsamme korvat.

### **Ksylitolilla maistui**

Useimmiten homma on varsin rattoisaa ja sujuu kahvin kittaamisen ja rupattelun ohessa. Mitä nyt joskus on vilkkaampaa. Kuten silloin, kun menimme Jukan kanssa Hervantaan joulunalusvisiitille. Suru oli juhlan kunniaksi päättänyt valkaista hampaansa ja naposteli vähän ennen tuloamme purkillisen (50 kpl) ksylitolilla makeutettuja fluoritabletteja. Katin keittiössä meitä odotti raikas, mutta ksylitolishokin partaalla vapiseva aputassu.

Onneksi asialla oli kaksi peesaria. Jukka hoiti asiapuolen ja kiikutti Surun eläinlääkärille tiputukseen. Minä hopotin pari tuntia vakuuttavasti Katin kuulolaitteeseen, että älä sure, ei se kuole, eikä ainakaan nyt, kun sillä on vielä niin paljon hommia tekemättä.

Ja selvisihän Suru ksylitoleista. Kai nyt mokomasta, kun se kerran ei ollut moksiskaan edes siitä kilon sokeripussista, jonka se lopsautti kitaansa suoraan pöydältä. Mitä nyt vähän puklasi siirappia jälkeen päin.

Mitäpä muuta voi eteen sattua? No silloin meinasi tulla ryppy peesarin ja labradorinnoutajan väliseen ystävytyteen, kun vapaaksi päästetty Suru löysi Hervannan pöheiköistä läjän sitä ihteään ja innostui siinä kieriskelemään. Ei auttanut muu kuin palata Katin kämpille haisevana kulkueena. Suru edellä (pitkässä hihnassa) ja me Katin kanssa perässä mahdollisimman vienosti hengittelien. Suihkussa peesari kuurasi koiran puhtaaksi juuriharjalla. Avustajakoira-valjaat kirkastuivat samalla pelillä ja Katin super strong kukkaistuokusuiskaippualla. Oli siinä omilla koirillani nuuskimista, kun pääsin kotiin.

### **Myös vastuu otettava**

Useimmiten peesarin homma on kuitenkin ihan samanlaista puuhailua kuin mitä kaikki tekevät omienkin koiriensä kanssa. Eli hauskaa touhua mukavien ihmisten ja eläinten parissa. Tietenkin on selvää, että peesarilla on myös vastuu peesattavistaan. Tehtävään ryhtyminen edellyttää myös siihen sitoutumista. Suru kun on Katille sekä ystävää, avustajaa että työkalu. Sen olisi siis oltava mahdollisimman hyvässä kunnossa kaiken aikaa.

Uskon, että seuraavan allekirjoittavat kaikki, jotka ovat tähän hommassa mukana: peesarina olo ehdottomasti antaa enemmän kuin ottaa. Ainakin minulle on avautunut ovi aivan uuteen maailmaan. Olen tutustunut moniin ihmisiin, niin kuurosokeisiin kuin heidän kanssaan työskenteleviin, avustajakoiriin, niiden käyttäjiin ja kouluttajiin. Olen oppinut uusia asioita sekä koirista että ihmisistä, ehkä vähän itsestäni.

Ja ennen kaikkea. Olen tutustunut kahteen upeaan neitiin, Katiin ja Suruun.



# ARMISTAKO HARMIA?



**Huhtikuussa 2002 sain yllättävän puhelun. Avustajakoirien kouluttaja Marja Kalpamaa soitti ja kysyi lähtisinkö viikon kuluttua Lappeenrantaan hakemaan itselleni avustajakoira. Olin laittanut hakupaperit edellisenä syksynä, mutta tuolloin en ollut tullut valituksi. Nyt sain uuden tilaisuuden eikä vastausta tarvinnut miettiä. Viikko vierähti nopeasti ja pian olinkin matkalla kahden viikon luovutustilaisuuteen.**

*Teksti: Janette Lindroos*

Ensi tapaaminen hieman jännitti, kun vaa-  
lea pieni labradorinnoutaja Armi, häntä  
hurjasti heiluen, syöksyi tervehtimään. Luo-  
vutustilaisuuden aikana tutustuimme toi-  
siimme ja treenailimme ahkerasti. Vaikka  
vetotreenien aikana otinkin pienen ilma-  
lennon, mistä Armi oli hyvin mieluissaan  
popsiessaan maahan levinneet makupalat,  
sujui kaikki todella hienosti.

Nyt on yhteiseloa takana vajaa vuosi ja  
monet asiat sujuvat jo rutiinilla. Postin Armi  
tuo aina sänkyyn ja jos postia ei ole tullut,  
tulee kenkä. Tavarat nostetaan maasta ja  
ovet lennähtävät auki. Kaupoissa liikutaan  
kuin vanhat konkarit, tosin välillä herkulli-  
set tuoksut hieman häiritsevät keskittymis-  
tä. Välillä Armi avustaa opiskeluanikin. Käyn  
Satakunnan ammattikorkeakoulussa, suun-  
tautumisvaihtoehtoni on yritysviestintä lii-  
ketalouden puolella.

Avomiehelleni Tonille iski kova koirakuu-  
me Armin tulon jälkeen ja kaksi viikkoa sit-  
ten perheeseemme tuli toinen nelijalkai-  
nen hännäheiluttaja Veera-staffi. Pari en-  
simmäistä päivää Armi oli hieman hämillään  
pennusta, mutta nyt ne ovat jo ylimmät  
ystävyykset.

Armi on ruskeilla nappisilmillään ja iloisella luonteellaan kerännyt joukon ystäviä ja tässä erään ystävän kuvaelma Armin mietteistä:

*Janette on jo mulle tuttu, se ei oo lainkaan harmi juttu. Janeten äänen tiedän, Toniakin sie-  
dän. Kun Janette käskyn antaa, haluan takin kantaa. Postia täytyy mun hakee, "Enks oocki  
vähän makee?". Hesari on niin paksua, että haluan siitä maksua. Kohta jo ruoka-aika on,  
onkin nälkä ihan tajuton. Riippumatta säästä, haluan ulos päästä. Ulkona on kaikenlaista,  
kaikkea en silti maista. Esko (pupu) on kaverini paras, onneksi ei sentään luuvaras. Valjaat  
mulla töissä päällä, auttelen siellä täällä. Kun otetaan valjaat pois, nukkuma-aika jo ois.  
Unia näen koirista muista, sekä joskus mehukkaista luista. Postimies herättää aamulla, ja  
olo on kuin haamalla. Sitten jo huokaan, "Olis aika aamuruokaan". Kun Janette kouluun  
lähtee, se seuraa mua eli tähtee. Koulusta kun kotiin tullaan, haluan palan pullaa. Joskus  
muut siitä tilittää, kun ne ei saa mua silittää. Mä vettä juon, ja rauhaa suon. Alkaa Janette  
ruokaa pakastamaan, silti tuun sitä aina rakastamaan. (Tiia Veneranta)*



**Jurun**  
**ErikoisTaksit Oy**

keskus  
**236 2999**

auto  
0400-860 215  
0400-795 048




**KALUSTE-MATTI OY**

LAATUA EDULLISESTI

Kettukalliontie 31 - 87100 KAJAANI  
Puh./Fax 08-627 266  
kaluste-matti@kajaani.net - www.tutka.net/~kaluste.html

# Pyrynä palveluksessa

Teksti: Ritva Lehtiö

**Pyrylle** avustajakoiran tehtävät olivat tuttuja jo pentuajoista. Kun se vuonna -99 tuli 8-viikkoisena mustana pallerona **Tuula Sirviön** koiraksi Paltamoon, talossa oli jo **Kalevin** aputassu **Niko**. Vaikka Pyry oli hankittu tavalliseksi koiraksi, se opetteli monia Nikon tehtäviä omaksuessaan sen pomoksi. Samaa harrasti **Harakin**, joka vietti kasvuaikansa Sirviöllä ennen avustajakoiraopetusta. Kaikki ovat labradorinnoutajia, Niko ja Pyry mustia, Hara keltainen.

Niko kuuluu ensimmäiseen avustajakoiraopetukseen ryhmittäin. Se on 10-vuotias. Pari vuotta sitten sen vauhti alkoi hiljalleen hidastua. Kaleville ja Tuulalle tuli ajatus, että Pyry voisi jatkaa sen tehtäviä pyörätuolilla liikkuvan isännän apuna. Niinpä Pyry matkasi Vähäkyröön **Marja Kalpamaan** oppiin ja sieltä välillä Paimioon **Leena Rajalan** koulutettavaksi.

-Nikolla ja Pyryllä on selkeä ja erilainen persoonansa, arvioi Kalevi puhelinhaastattelussa. -Niko on paljon kovapäisempi. Siitä on hyötynsä, kerran opittu pysyy päässä, eivätkä kaiken maailman houkutukset vie mennessään. Niko seuraa Kalevia vuorenvarmasti kaikkialle. Toisaalta sitten Niko ei välttämättä kuuntele, jos sille ei esitä komentoja tiukasti. Pyry masentuisi moisesta. Se uskoo vähem-

mästäkin. Pyryllä riittää temperamenttia tuihotukseen siinä missä Niko on varma ja vakaa. Tähän vaikuttaa ikäkin, Pyry on kolme ja puoli. Kalevi kiittelee, että Pyryn innokkuudesta ja tarmokkuudesta on hyötyä ja iloa esineiden noudoissa ja hauissa, valojen syyttämisissä ja sammuttamisissa sekä ulkoilussa. Pitkätkin matkat taituvat pyörätuolin tuntumassa. Odottelu sen sijaan on ponnistelun takana. Alussa myös luokse tuloissa oli toivomisen väraa.

Uuteen rooliinsa Pyry siirtyi viime kevään luovutusjaksolla Lappeenrannassa. Kalevi totesi, että tämä oli paljon edellistä kertaa helpompi - siitäkin huolimatta että koirat eivät olleet niin viimeistelyjä kuin aiemmin. Tietty keskeneräisyys voi olla hyväksi koiran ja käyttäjän yhteisen kielen löytymiselle. Koirakokemuksista oli hyötyä. Sekoilua aiheutti lähinnä se, että komentosanat olivat muuttuneet. Siinä tuli välillä kommunikaatiokuiluja. Yhteispeli kuitenkin löytyi hyvin. Suurena apuna oli naksutinkoulutus, johon Kalevi oli tutustunut Avustajakoira-yhdistyksen tilaisuuksissa ja jolla kaikki uudet aputas-



**Kuin kaksi marjaa -  
aputassuja molemmat.**

sut koulutetaan nykyisin. Kalevi on hionut naksulla Pyryn kanssa luoksetuloa, seuraamista, maahan menoa ja paikalla pysymistä. Myös valojen syyttämis- ja sammuttamisvoimaa on pehmennetty vähemmän rajuksi.

Niko on vanhemman polven avustajana tutustunut naksuun vasta myöhemmin. Sitäkin tämä menetelmä kuitenkin innostaa. Kalevi toteaa, että Nikonkin luoksetulo on terävöitynyt naksun myötä. Pyry on saanut lisäkoulutusta CTC:n järjestämällä naksutinkurssilla Rovaniemellä. Kurssi oli tarkoitettu kaikille koirille, mutta kolme aputassuakin kertasi taitojaan siellä.

-Pyry oli huippusuorittaja kurssilla, olihan se koulutettu naksun avulla, Kalevi nauuraa.

**TAKSI  
TAISTO KAISTOLA**  
PALTAMO  
Puh. auto 0400 587 500  
koti 08-872 174

- 1+8 istumapaikkaa
- normaalit taksihinnat
- invataksipalvelut
- 2 pyörätuolipaikkaa
- mahdollisuus makuulla kuljetukseen

**KOIRA- JA  
HEVOSTARVIKE**  
Kauppakatu 10-12  
KAJAANI  
PUH. (08) 624 111

  
**TAKSI  
MÖTTÖNEN**  
**0400 951 110**  
PALTAMO

# Mikä on kummikoira ja kuka on kummi?

Teksti: Eeva Anttinen

Kuva: Paula Heikkinen-Lehkonen

**Suru, Sampo, Virmo, Paro ja Ukko ovat kummikoiria. Ne ovat ensimmäisiä Invalidiliiton omistamia avustajakoiria, joiden hankinnan ja kouluttamisen on mahdollistanut yhdistysten toimeenpanemien tempausten ja keräysten tuotto ja yrityksiltä tai yksittäisiltä henkilöiltä saadut lahjoitukset.**

Avustajakoirien määrän lisäämiseksi aloitettu kummikoira-toiminta on pääsemässä alkuun. Nyt Invalidiliiton kummikoira-hanketta voi markkinoida, sillä avustajakoira-kouluttaja Leena Rajalalle on järjestynyt asialliset ja toimivat tilat pentujen kasvatamiseen ja kouluttamiseen yhteistyössä Paimiossa toimivan Varsinais-Suomen Maa-seutuoppilaitoksen kanssa. Koulun opetusohjelmaan kuuluvan eläintenhoitajien koulutuslinjan oppilaat huolehtivat Leenan ohjauksessa koirien hoidosta. Nyt voidaan hoitaa pentuja ja totuttaa niitä koulun ulkopuolisen maailman hyörinään ja samanaikaisesti työskennellä useinkin aktiivisessa koulutusvaiheessa olevan nuoren koiran kanssa valvotuissa oloissa. Henkilökunta on riittävästi antamaan koululla syntyville pennuille ja siellä asuville koirille virikkeitä ja oikeita ihmiskontakteja.

Uusille koirille olisi runsaasti kysyntää. Avustajakoira odottaa tällä hetkellä viisikymmentä eri tavoin liikuntarajoitteista käyttäjäehdokasta ja "vanhojen" käyttäjien koirat ikääntyvät koko ajan ja niiden tilalle tarvitaan niin ikään uusia aputassuja. Arviolta Suomessa on parituhatta henkilöä, joille avustajakoira toisi helpotusta kotona yksin selviytymisessä, lisäksi mahdollisuuksia itsenäisesti liikkua kodin ulkopuolella ja näin vähentäisi avustajien tarvetta.

Kummikoira-toimintaa tarvitaan. Invalidiliitto pystyy Raha-automaattiyhdistykseltä saamallaan avustuksella maksamaan vuosittain ainoastaan yhdelle avustajakoira-kouluttajalle hänen työstään. Näillä varoilla Marja Kalpamaan luona Vähässäkyrössä on koulutettu avustajakoiria usean vuoden aikana. Kummikoira-toiminnalla voidaan lisätä vuosittain koulutukseen tulevien avustajakoirien määrää huomattavasti.

## Ryhtyisitkö kummiksi, tukisitko koulutusta

Mitä kummikoira-toiminta on? Kummiksi voi ryhtyä yhteisö, yritys tai yksityinen henkilö

"ostamalla" yhden avustajakoiran. Kummi-koiran hinta on 7000 euroa. Tällä summalla saa koulutetun nimikkokoiran, joka on Invalidiliiton omistuksessa ja luovutettu käyttäjälleen korvauksetta. Kummit voivat seurata avustajakoiran ja tämän käyttäjän yhteistoimintaa. Kummikoiraa saa myös käyttää PR-tarkoituksiin. Käyttäjähdistyksen, Avustajakoira-Assistentthund ry:n vuosittainen APUTASSU-lehti lähetetään myös kummeille.

Koirayhdistykset ovat keränneet kummikoira-toimintaan varoja järjestämällä koiranäyttelyitä, koululuokat ovat keränneet rahaa muilla tapahtumilla. Esiintymispalkkion tai luennon tulot on lahjoitettu kummikoira-tilille. Rahaa voidaan kerätä pitämällä myyjäisiä, arpajaisia, haastekampanjoita



ja ohjaamalla merkkipäivämuistamiset lahjoitustilille, sillä pienetkin summat kasvattavat tukitilin saldoa ja edistävät uusien koirien hankintaa ja koulutusta ammattitaitoisiksi aputassuiksi.

Lahjoitukset uusien avustajakoirien hankkimiseksi ja kouluttamiseksi osoitetaan Avustajakoira-Assistentthund ry:n tilille 497011-292222/Kummikoira. Yhdistyksen kannattajajäseneksi voi liittyä maksamalla 20 euroa tilille 497011-210521. Kannattajajäsenille lähetetään Avustajakoira-Assistentthund ry:n vuosittainen APUTASSU-lehti.



Kirjoittaja (vas.) Lahden kansainvälisessä koiranäyttelyssä -02.

# WIRMO Dog Show OLI SUPERMENESTYS

Teksti: Marja-Lea Visasalo

Kuva: Eki Linkoranta

**Mistä kaikki alkoi? Mynämäen Seudun Koirakerho ry oli saanut järjestettäväkseen ryhmänäyttelyn koiraryhmille FCI 2 (pinsarit, snautserit, molossityypiset sekä sveitsinpaimenkoirat) ja FCI 8 (noutajat, ylösajavat koirat ja vesikoirat). Kerhon hallituksen jäsenistä monet alkoivat jänistää ja laskivat näyttelyn tuotoksi pelkkää miinusta. Tiedättehän mitä siitä seuraa, sillä hallitushan on tili- ja vastuuvollinen.**

## Yleensähan parhaat ajatukset syntyvät - ainakin minulle - yöllä

Meitä oli 2 optimistia. Virtasen Hannele sanoikin, että me pidämme Marja-Lean kanssa näyttelyn vaikka kaksistamme, jos niikseen tulee. Niinpä erään yön tunteina sain kuningasajatuksen. Tuskin maltoin odottaa aamua, jotta voin kertoa suunnitelmani Hannelelle. Aamulla yhdessä päätimme tarjota kerhon nimestä 2000 mk ja näyttelyn koko tulevan tuoton lyhentämättömänä Invalidiliiton kautta AVUSTAJAKOIRIEN koulutusrahastoon. Yritykseen lupautui lisäksi pari kerhon jäsentä.

Onnistuimme ostamaan nimen käyttöoikeuden ja saimme näyttelystä kokoon 7373,70 euroa, siis enemmänkin kuin yhden koiran koulutusrahat (6700 euroa).

## Toivon monen muunkin innostuvan

Näyttely on pidetty ja rahat luovutettu. Jotkut näyttelyitä järjestävät yhdistykset ovat ihmetelleet, miksi lahjoitimme koko tuoton, miksei jokin prosenttimäärä ei olisi riittänyt. Vastauksemme on: "kaikki tai ei mitään".

Vinkiksi Teille lukijat, kerron työtä tehdesämme kertyneistä kokemuksistamme. Ensinnäkin, kun asian osaavasti esitti, oli helppo saada sponsori- ja mainostukea aiheelle Avustajakoira ja vammaisuus. Ystävämme, tuttavat ja "vanhat" kerholaiset tarjoutuivat töihin, moni otti itselleen jonkin vastuualueen. Kuntamme eläinlääkäri pisti myös lusikkansa soppaan ja oli koko päivän läsnä korvauksetta. Kunnanjohtaja Eero Kiiski oli lähtömetreistä asti innolla mukana. Hän toimitti meille näyttelyn BIS-palkinnot sekä toimistomateriaalia ja koko tarvitsemamme alueen veloitusnäyttelylle. Näyttelypäivän hän käytti tutustumalla tapahtumaan ja toivotti aamulla sekä vieraat, näyttelleasettajat että tuomarit ja talkooväen tervetulleeksi Mynämäelle. Iltapäivällä Kiiski totesi, että tosi harvoin kuntaamme tulee näin runsaslukuisesti ylei-

sää mihinkään tilaisuuteen, esim. urheilutapahtumiin.

Pääsylipputulosten perusteella noin 300 ihmistä koiran omistajien lisäksi pyöri kentällä. Liikuntasihteerimme oli tehnyt työvuorovaihtoja, jotta hän voisi olla paikalla aamuvarkaisesta iltamyöhään, vaikka hänen poikansa 9-vuotissynttärinä olivat samana päivänä. Liikuntasihteerini täytti pienimätkin toiveemme, haki jopa tuomareillemme heidän toivomaansa erikoisjuomaa kirkolta, helle kun oli.

## Lipunnosto!

Oli hyvin liikuttava hetki meille kaikille, kun Pekka Pesonen avustajakoiraansa Kaken kanssa veti Suomen lipun hitaasti ja varmasti salkoon. Jännitin tätä tapahtumaa kovasti, sillä kun jouduin edellisenä iltana poistumaan kentältä klo 18, ei lipputangosta ollut tietoaakaan. Mutta Tapio ja voittamaton "työrukkasemme" Petri hoitivat yön aikana tangon paikalle. Uskomatonta mutta totta.

Invalidiliiton avustajakoira-toiminnasta vastaava Hélène Stjernerchatz vietti kiitospuheensa jälkeen myös koko päivän kentällä avustaan kaikessa mahdollisessa ja ollen pyörätuolilla liikkuvien avustajakoiraan käyttäjien tukena. Toistakymmentä vammais-koirakkoja oli koko päivän mukana apunamme käännöspalvelussa sekä näyttö- että muissa tehtävissä. He pitivät myös omaa Info-pistettään. Pahoittelen vielä tässä yhteydessä urheilukeskuksemme suurta puutetta: emme voineet osoittaa Teille inva-WC:tä. Mukana olonne tuotti myös sen että nyt asia on korjattu.

Lehdistö oli helppo saada mukaan tekemällä juttuja ennen ja jälkeen näyttelyn ja aivan veloitusnäyttelyä. Koirauutistenkin toimittaja viihtyi paikalla iltamyöhään. Toimittaja Talvitie oli jo silloin saanut lopulliset tulokset kätteensä. Hän kertoi, että hyvin harvoin tulospalvelu pelaa näin hyvin. Istuessamme ja keskustellessamme toimisto-

rakennuksen edessä päivän annista ja näyttelyn hengestä, hänenkin ajatuksensa kuljivat edellä kerrottua linjaa. Hän myös kysyi, mikä johti meidät tähän avustajakoiraan koulutusrahan keräämiseen. Silloin paljastimme hänelle sen mitä nyt Teillekin hyvät lukijat.

## Lähes 700 koiraa

Näytteilleasettaja tuli tulvimalla. 400 koiran haaveemme ylittyi lähes 300:lla. Aivan käsittämätöntä. Uskomme että tuoton ohjaaminen hyvään tarkoitukseen ja hyvät tuomarit tekivät sen. Tästäkin sydämelliset kiitoksemme taas Teille. Tuomarimuu-toksista huolimatta poisjääneitä ja peruuttaneita oli hyvin vähän: 680 koirasta jäi pois vain alle 30 koiraa, kun yleensä peruuttaa noin 30%.

Näytteilleasettajat olivat todella ihania. Paikalla, sisääntulossa, lippuluukulla, rokotustodistusten tarkastuspisteissä, kehien laidalla, käännöspalvelussa, myynti- ja ruo-



**Aputassujen edustajana näyttelylipun salkoon nostajana oli Pekka Pesonen.**

kailupisteissä, kaikkialla oli iloisia ilmeitä ja kiitoksen sanoja liikutukseen asti. Huomiota saivat isot tilavat kehät ja käytävät, koristelu oli huomattu, puhumattakaan palkinnoista ja ruusukkeista, jopa säätiä kiitettiin ( siinä kohdassa me järjestäjät katsoimme kiitollisina ylös...) Positiivista palautetta saivat työntekijät ystävällisyydestä, avuliaisuudesta, huomaavaisuudesta ja tuomareista pidettiin.

Tuomarit olivat Ruotsista, Norjasta, Suomesta, Latviasta, Liettuasta ja Alankomaisista. He tekivät työnsä iloisesti ja ystävällisesti. Näyttelyn aihe puhutti heitä koko edellisen illan. Onneksi pöydässämme istui illalla myös asiantuntija ja kielitaitoinen Ritva, joten jokaiseen tuomarien esittämiin kysymyksiin tuli vastaus kuin apteekin hyllyltä. Näyttelyn jälkeen tuomarit kiittelivät, olivat väsyneitä rankan päivän jälkeen mutta selvästi tyytyväisiä. Kuin yhdestä suusta he kysyivät, ketkä tuomarit tulevat ensi vuonna tähän näyttelyyn tuomaroimaan. Vastaukseemme, sellaista ei ole, he suhtautuivat vähän hämmästellessä mutta ymmärsivät tilaisuuden ainutkertaisuuden täällä. Tuomareidemme kuljetus pelasi hyvin sponsoriautolla ja ystävällisen, huomaavaisen ja kielitaitoisen kuljettajan ansiosta. He välittivät vielä joulukortteissaankin hänelle terveisensä.

Miksi kirjoitan näin paljastavasti Te kysytte. Vastaus on lyhyt ja ytimekäs: Toivomme muidenkin ryhtyvän vastaavanlaiseen toimintaan. Voimme vakuuttaa että työtä riittää, mutta samassa suhteessa saatte taas onnistumisen iloa ja kiitollisuutta hyviä ihmisiä kohtaan. SE KANNATTI JA KANNATTAA. Vieläkin tunnemme mielihyvää. Kaikki onnistui vain ja ainoastaan hyvän, iloisen ja uhrautuvan talkoojoukon voimin, kanttiinia myöten. Tuhannet kiitoksemme Teille.

**Äänestyskilpailussa pennusta tuli Wirmo**

Koulutusvarojen keräyskohteemme WIR-



**Wirmo kirjoittajan sylissä.**

MO on kultainennoutajanarttu. Se on Hämmörin kennelini pentuja. Lahjoitin sen suurta elämäntehtävää varten. Nimen se sai näyttelyssä pidetyn äänestyskilpailun tuloksena. Ääniä annettiin 89, tarjolla oli 73 nimeä, joista 66 erilaista. WIRMO sai 12 ääntä, APU 9, HELPPI 7 ja WILMA 3 ääntä. Wirmo nauttii lapsuudestaan perhekodissa Mynämäellä, etsii kokemuksia, nauttii luonnosta, ihmisten ja toisten eläinten seurasta, riehuu ihmisen vain pentu riehuu, mutta terveydestä emme tingi, joskus leikit pitää lopettaa kesken kaiken. Se on oppinut perusasiat ja hankkinut hyvän pohjakunnon. Vapun jälkeen alkaa pitkä ja vaativa koulutusjakso. Toivomme että asettamamme ehto toteutuu, eli Wirmo löytäisi avustettavansa täältä Länsi-Suomesta. Näin siteet Mynämäkeen säilyisivät.

Keräämme koulutusrahaa edelleen, sillä meillä on jo pikkuinen potti koossa toista Wirmoa varten. Kun antaa "pahalle" pikkusormen, vie se koko käden, niin meille on käynyt. Näin Vammaisten vuonna toivon että saatte ideoita kokemuksestamme. Nyt olisi muidenkin aika "näyttää"...

**Wiksten<sup>S</sup> in Taxi**

**NILS WIKSTEN**  
 **0400-486 678**

5 henk./pers.  **0400-253 130** (33)  
 5 henk./pers.  **0400-253 124** (34)

**PALVELUA  
 JO VUODESTA 1744**



Piispankatu 34  
 Puh. (019) 689 4400  
 Telefax (019) 689 4446

**Gammelbackan sivuapteekki**  
 Puh. (019) 575 3990

**Pornaisten sivuapteekki**  
 Puh. (019) 664 7247

**SOTKAMON  
 FYSIOTERAPIA**

Monipuolista  
 hoitoa  
 ammattitaidolla

**Torikatu 8**  
**puh. 08-666 1266**

**PORVOON UUSI APTEEKKI  
 NYA APOTEKET I BORGÅ**

**LÄHELLÄ TORIA / VID TORGET**  
 Piispankatu 30 • Biskopsgatan 30  
 Tiedustelut / Förfrågningar 689 7700

---

SIVUAPTEEKIT / FILIALER:  
 Näsi / Näse 524 5433 • Kulloo / Kullo 0104 522 005

# Sampo on kummikoira

Teksti: Ritva Lehtiö

Sampo on 2-vuotiaana jo tehnyt historiaa: se on ensimmäisiä koulunsa käyneitä avustajakummikoiria. Tämä kultainennoutaja on saanut oppinsa Leena Rajalalta Paimiossa. Siellä toimii Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitoksen eläinhoitajakoulun yhteydessä avustajakoiren opinahjo. Sampo aloittaa yhteistyönsä lohtajalaisen Joonas Pajunpään kanssa kevään luovutusjaksolla Lappeenrannassa. Joonas on 15-vuotias, mikä selittää kummikoiran tarpeen. Invalidiliiton kustantaman avustajakoiran saajan pitää olla täysi-ikäinen. Joonaksella olisi ollut pitkä odotus. Hän haluaa koira-apua etenevän lihassairauden aiheuttamia liikkumisongelmia helpottamaan.

Avustajakoiria odottavien jono on pitkä ja rahalliset resurssit niiden kouluttamiseen vähäiset. Tilannetta parantamaan ideotiin kummikoira-toiminta. Alkuun apuun tuli julkisuus. TV:n Satumaa-ohjelman tekijät innostuivat asiasta. Sampo ja Joonas, kouluttaja ja koiran lahjoittaja esiintyivät ruudussa. Tuloksena oli se, että puolet Sampon koulutusvaroista saatiin korsolaisen ja vaasalaisen koulun oppilaiden keräystuotosta ja loputkin löytyivät nopeaan tahtiin.

Sampon lahjoitti mynämäkeläinen Marja-Lea Visasalo Häämörin kennelistään. Hän on valjastanut energiansa aputassujen tukemiseen muutenkin ja on jo tullut kaikkien aputassu-ihmisten tutuksi.



Sampo sopii aputassun vaativaan tehtävään hermorakenteensa ja iloisen, avuliaan luonteensa puolesta erinomaisesti. Heikkouksinkin löytyy: se on veden iloista nauttiminen. Vedestä käy kuralätäkökin - joten Joonas saa opetella niksit ja komentoäänen, joka tehoaa jopa tähän houkuttukseen. Persoonallaan tämä kermanvaalea hurmuri löytää varmasti paikkansa uudessa työympäristössään.



*RAY:n voittovarot jaetaan avustuksina apua tarvitseville.*

www.ray.fi

**RAY**  
Hyvän tahdon pelejä



## LEHTIMÄEN OPISTO

★ vammaisten kansanopisto  
PL 13, 63501 LEHTIMÄKI  
Puh. 06-522 0245, faksi: 06-522 0290

### ★ Kelan kuntoutuksena kursseja vaikeavammaisille

- Elämänhallintaa aikuisille 19.5. - 31.5.2003
- Murkkuikäisten kursseja 2.6. alkaen
- Perhekurssuja autisti- ja aspergerlasten perheille 19.5.2003 alkaen
- Perhekurssuja monivammaisten lasten perheille 26.5.2003 alkaen
- ratsastusterapiakursseja sekä perheille että nuorille ja aikuisille

★ **Itsemaksaville** itsenäistymis-, kotitalous-, atk-, taide-, ratsastus- ja elämänhallintakursseja 19.5. 2003 alkaen

★ Työvuoden kestäviä ammatilliseen koulutukseen, asumiseen ja työtoimintaan valmentavia opintosuuntia 17.8.2003 alkaen

★ Räätelöityjä asumisvalmennusjaksoja uudessa asumisvalmennusyksikössämme

★ Tilaa esite - päivitettyt tiedot löytyvät kotisivuiltamme ! <http://www.lehtimaki.fi/opisto>



# Reetta ja Hara opiskelemaan

Teksti: Reetta Mikkonen

**Aina puhutaan, mitä kaikkea avustajakoira voi liikuntarajoitteisen ihmisen elämään tuoda. Varsinaisen avustamistyön lisäksi koira tuo paljon uusia sosiaalisia kontakteja, se pistää käyttäjänsä ulkoilemaan ja tokihan koira on tukena tilanteessa kuin tilanteessa, se tuo turvallisuudentunnetta ja jak-saa aina kuunnella ilot ja surut. Hara toi minun elämäni myös opiskelupaikan ja todella mieluisen sellaisen!**



Ennen vammautumistani 1999, opiskelin maatalousalaa nelisen vuotta. Puuhastelin paljon isojen eläinten parissa. Lehmät, siat ja hevoset tulivat tutuiksi, kuten myös muut maatalouden eläimet ja työt. Olen ollut kevättöissä pellolla, äestänyt ja kylvänyt. Tehnyt lehmille säilörehua ja myöhemmin kesällä ollut heinätöissä. Syksyllä olen ollut mukana viljan puimisessa ja varastoimisessa. Ennen talven tuloa on pellot pitänyt vielä kyntää.



**Reetta ja Hara, joka katselee Allun takaa.**

Kun sitten päädyin pyörätuoliin, tuli eteen kysymys, mitäs nyt? Nämä kaikki edellä mainitut työt kun tuntuivat pyörätuolista käsin "hieman" hankalilta ja lehmätkin olivat jotenkin suurentuneet... Olin aina halunnut tehdä töitä eläinten parissa ja asua luonnon helmassa. Kun sain avustajakoira Haran (vuonna 2001), huomasin, että kylä pyörätuolistakin pystyy pärjäämään eläinten kanssa. Kuten myös, että luonnossa pääsee melko mahdolltomilta tuntuneisiin paikkoihin, kunhan tarpeeksi pyristelee.

Toinen avustajakoiraopettajista, Leena Rajala, oli tuolloin löytänyt Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitoksesta yhteistyökumppanin ja alkanut kouluttamaan siellä avustajakoiria. Koulu sijaitsee Paimiossa (Piikkiössä on sen maatalouspuoli). Metsäkouluna paremmin tunnetun koulun tiloihin tehtiin tarvittavat remontit koiria varten. Paimiossa opiskelevat eläintenhoitajat ja eläinyrittäjät osallistuvat avustajakoirien päivittäisiin hoitotoihin ja saavat näin hyödyllistä käytännön kokemusta koirien hoidosta, ruokinnasta, mahdollisista sairastumisista jne. Koululla on koirien lisäksi myös muita eläimiä; kissa, kaneja, chinchilloja, rottia, gerbiilejä, maakilpikonna ja akvaario. Uusia lajeja tulee mahdollisuuksien mukaan.

Tähän kouluun minäkin sitten päädyin. En tiedä, olisinko ilman Haraa jatkanut eläinopintojani. Vaihdoin vain isommat eläimet vähän pienempiin ja tämä sopi minulle oikein hyvin. Aloitin opiskelun Paimiossa puoli vuotta sitten. Pakkasimme Haran kanssa auton ja lähdimme matkaan. Asumme viikot koululla ja viikonloput Vantaalla. Minäkäänlaisia sopeutumisvaikeuksia ei kummallakaan meistä ole ollut.

Olen saanut osallistua myös yhden avustajakoiran, Sampon, kouluttamiseen. Tämä on ollut todella opettavaista ja mukavaa puuhaa. Olemme Leenan kanssa suunnitelleet harjoituksia ja sitten toteuttaneet niitä. On ollut kiva seurata Sampon edistymistä. Sampo onkin ensimmäinen avustajakoira, joka valmistuu Paimiosta. Sampon luovutus on huhti-toukokuun vaihteessa. Sampo menee viisitoistavuotiaalle Joonakselle, joka saa Samposta ihanan avustajakoiran.

On minulla vielä eräs unelma mistä en ole vielä kokonaan luopunut; nimittäin talo maaseudulla, pihalla kanoja, ehkä lammas ja tietysti kissoja ja... ja

KAHVILA-KONDITORIA  
**BAGAR CAFE**  
 CAFE-KONDITORI

NIMBUS,  
 Lundinkatu/Lundgatan 6-8  
 06100 PORVOO/PORGÅ  
 Puh. (019) 584 555  
 Fax (019) 584 855

**TAKSI**  
 RISTO KARPPINEN  
 Paltamo

Koti (08) 871 176  
 Auto 0400 686 907

**YLÄ-SAVON  
 LEMMIKKI**

Kirkkopuistonkatu 17  
 74100 IISALMI  
 Puh. (017) 818 492, 0440 378 431

# Lumitassu Tatshista aputassu



Teksti: Tuija Heikkilä,  
Snowpaw colliet

Tatshi kuuluu niihin harvoihin koiralapsiin, jonka kasvattaja on lahjoittanut ilolla uuteen kotiin. Kotiin-sana ei ehkä sovi koko tarinaan, sillä Tatshille koti on paikka missä tehdään työtä. Tatshi on ensimmäinen suomalainen pitkäkarvainen collie, joka koulutetaan pennusta lähtien avustajakoiraaksi. Avustajakoira koululle oli suuri haaste ottaa koulutettavaksi collie, joilta ei vielä ole näyttöä. Mainittakoon kuitenkin, että USA:ssa collieita käytetään avustajakoirina, siinä missä muitakin rotuja.

**K**un viime vuonna suunnittelin yhdistelmää, missä emä on jo kuudes polvi laadukasta narttulinjaani ja isä USA:sta tuotu todella vahvahermoinen uros, mietin jospa lahjoittaisin yhden pennun avustajakoiraaksi. Tartuin siinä samassa puhelimeen ja soitin Leena Rajalalle Avustajakoira koululuun. Leena otti avoimin mielen vastaan tarjoukseni ja sovittiin, että Leena saa valita mieluisimman pennun koko pentueesta.

Kun pennut täyttivät 4 viikkoa, tuli Leena katsomaan ensimmäistä kertaa pikku villikkoja. Veimme koko pesueen suurelle nurmelle, mikä oli niille täysin uusi ja outo paikka. Leena tarkkaili pentuja ja seurasi niiden käyttäytymistä sekä laumassa että yksinään. Siinä vaiheessa 20 vuoden kasvattaja-silmäni ei pettänyt, sillä ennustin heti, että Tatshi se tulee olemaan.

Kun pennut täyttivät 7 viikkoa, tuli kokenut pentutestaja Hanna Silander tekemään pennuille pentutestin. Jännittyneenä oli tietenkin Leenakin paikalla. Kun Tatshin vuoro tuli, seurasi Leena haltioituneena testin kulkua ja kun testi oli ohi kuului kiljahdus: -Se on meidän Tatshi! Tatshissa oli juuri ne ominaisuudet, mitä voi vain toivoa pieneltä avustajakoiran alulta: temperamenttia, rohkeutta ja ahneus ruokaan. Täydellinen paketti.

Pentujen testitulokset olivat Snowpaw - kennelin parhaat, huolimatta koko testin ajan kestäneestä ukkosmyrskystä, mikä toi varmasti lisäpainetta pikku veitikoille.

**Kouluttaja Leena Rajala ja Tatshi työssään.**



Tästä oli hyvä jatkaa, pikkuisella Tatshilla oli luonteessaan ne elementit, joita hyvä avustajakoira tarvitsee. Tatshi on tällä hetkellä 10 kuukauden ikäinen ja edennyt koulutuksessa toivotulla tavalla. Leena on myös kertonut, että hänen käsityksensä collieista mullistui jo ensimmäistä kertaa käydessään meillä ja että käsitys collien toimivuudesta on vahvistunut huomasti. Colliehan on paimenkoira, mikä osaltaan saattaa häiritä avustajakoira työtä, mutta toisaalta oikein koulutettuna se voi kääntyä myös hyveeksi. Tatshille sopii parhaiten naksutin, mikä onkin yleisin koulutusmenetelmä avustajakoira koirille.

Sydämeistäni toivon Tatshille menestystä opiskelussa ja että hänestä vielä jonakin päivänä tulisi ihan oikea avustajakoira. Haluan kiittää

Leena Rajalaa hienosta yhteistyöstä sekä hänen mielenkiinnostaan collierotua kohtaan.

Tatshin rekisterinimi valittiin tarkoituksella kuvaamaan sen työtä: Snowpaw Invisible Touch eli näkymätön kosketus, olkoon hän nimensä veroinen.

**TAKSI**  
*Paltamo*

Juha-Pekka Sievänen

**Puh. 0400 280 999**

# LASSE OLI RAKAS JA



## TARPEELLINEN



Seppo Ruoko

23.9.2002 avustajakoira Lasse sai kutsun Luojansa luo yhdeksän vuoden iässä. Hän syntyi 16.2.1993 ja teki elämäntyönsä Tammelassa minun avustajanani. Lassea jäivät suremaan lisäksi emäntä sekä sukulaiset, ystävät ja lukuisat ihailijat.

Lasse oli suurikokoinen, mustanenäinen ja ystävällinen saksanpaimenkoira, jolla oli herrasmiehen tavat. Hän olisi voinut ikänsä puolesta viettää jo eläkepäiviäkin, mutta hyväkuntoisena ja perusterveenä hän ei viihtynyt toimettomana. Suunnittelin Lassen työskentelevän vielä muutamia vuosia.

Lasse oli yksi neljästä ensimmäisen vuosikurssin avustajakoirista. Hän teki avustajakoira-toimintaa tunnetuksi lukuisilla julkisilla esiintymisillään valtakunnan tiedotusvälineissä, televisio-ohjelmissa, Koiruuksia-nimisessä TV-ohjelmassa, koulutustilaisuuksissa ja neuvottelupäivillä. Tammelán kunnan kouluissa hän kävi isäntänsä kanssa esitelmöimässä liikenneturvallisuudesta ja avustajakoirista oppilaille. Suurin panos avustajakoira-toiminnan tunnetuksi tekemisessä oli kuitenkin Lassen oma työskentely avustajakoira-tehtävissä. Avustajana hän sai ihailua ja kiitosta, missä ikinä kulkikin.

Suurikokoisena, tummanpuhuvana uroksena Lasse kiinnitti ihmisten huomion. Kun hän ulkomuodostaan huolimatta osoitautui laupiaaksi luonteeksi, ihmisten ihastus oli taattu. Kankaanpään kuntoutuskeskuksessa Lasse kävi kuukauden pituisella kuntoutusjaksolla useana vuotena ja keräsi sielläkin ym-

pärilleen niin paljon ihailijoita, että isäntä oli pääsemättömissä. Ja kun viikonloppuina sukulaiset tulivat tervehtimään kuntoutujia, vanhemman rouvan kuultiin huokuaan vieraalleen: "Lasse on niin ihana. Hän osaa kantaa pyykkipussiakin!" Lasse oli todella suklaasilmäinen hurmuri.




Kotioiloissa Lasse rytmitti päiväni ja sai minut kujeillaan aina hyvälle mielelle. Hän oli minulle kaikki kaikessa. Meidät saattoi nähdä yhdessä ulkoilemassa tuntikausia Tammelán ylängöllä. Pupujussit jahdattiin puuhun ja peuroillekin annettiin kyytiä. Talvella peuhattiin puhtaassa lumessa. Kesän kuumina päivinä Lasse kävi uimassa Lunkinjärven luonnonhiekkarannalla ja nautti veden viileästä. Lasse piti lapsista. Kun uimassa oli samaan aikaan pieniä lapsia, heidät olisi Lassen mielestä välttämättä pitänyt pelastaa veden vaa-roista. Lasse oli myös innokas mum-molankävijä ja otti näistä vierailuista kaiken irti kuin lapset ikään.

Lasse sairastui yllättäen toukokuussa 2002. Kesän aikana toipuminen sujui niin hyvin, että syyskuun lopputarkastuksessa hänet todettiin parantuneeksi. Toisin kuitenkin kävi. Syyskuun toiseksi viimeisenä viikonloppuna Lassesta tuli äkkiä aivan voimaton ja useamman lääkärin tutkittua hänet kävi ilmi, että kasvain oli levinnyt.

Lasse oli täydellinen avustajakoira. Suuresta persoonasta on jäljellä ainutkertaiset muistot. Kiitos, Lasse.

**229,50 € (alv. 0%)**  
**CP 741**  
**Mutterikone 1/2" 24741**  
 | Komposiittikuori  
 | Max teho 815 Nm  
 | Paino 2,0 kg, erinomainen teho/painosuhte  
 | Pituus 175 mm  
 svh: 339 €  
**netto:**  
**280 €**  
 (alv 22%)

**HUIPPU-UUTUUS!!!**



**AT-KONE OY**  
 HYVINKÄÄ  
 Puh. (019) 427 0200

**auraprint oy**

**LOMAKKEET  
 TARRAETIKETIT**

**Auraprint Oy**  
 PL 131 (Tiemestarinkatu 4), 20101 TURKU  
 puh. (02) 271 400, fax (02) 271 4260  
 info@auraprint.fi **www.auraprint.fi**



## Nessu - Aputassu I

**Elettyäni jonkin aikaa ihmisavun varassa, totesin, että yhden naisen talouteni tarvitsee eläinapua. Ihmisavustajat rajoittivat sosiaalisten suhteiden luontia ja koiraihmisenä odotin uuden työntekijäni toimivan myös lemmikkikoirana. Hain siis Invalidiliitolta avustajakoira, ja tammiukuussa 1999 palvelukseeni astui Nessu, täysiverinen avustajakoira.**



*Teksti: Lotta Lamminen*

Tämän työntekijän palkkaaminen vaati myös työnantajalta - siis minulta - melkoisesti. Ensin jouduimme kahden viikon yhteistyöjaksolle kouluttajien tarkan silmän alle kokeilemaan kaikenlaisia juttuja yhdessä. Nessun piti vetää pyörätuolia ja minun uskaltaa roikkua perässä. Kouluttaja takanaani kiljahteli koiralle innostavasti ja minulle ohjeita: "tasapainota vartalolla, kallistu ulkokaarteeseen, anna mennä vaan, lujaa, lujaa, lujaa!" Lumi pölysi, tuoli kallistui kaarteissa kahdelle pyörälle, ja koira juoksi innolla valjaissa edelläni. Koeta siinä sitten pysyä rauhallisena ja ohjata villisti keikkuvaa pyörätuolia.

Kotiin tultuamme uuden työntekijän piti tutustua talon tapoihin ja vanhoihin asukkeihin. Talouttamme hallitsee kaksi kissaa, jotka vastustivat pontevasti uuden työntekijän tuloa. Nessu pyrki ottamaan ylivallan, mutta kissat kertoivat pian uuden tulokkaan paikan taloudessa: koiran tuli pysyä kissan tassun ja lattian välissä.

### Laajeneva työympäristö

Eihän se alkuaika ollut ruusuilla tanssimista minullekaan, kun koira kokeili rajojaan ja käytti kaiken mielikuvituksensa uusien koiruuksien keksimiseen. Vähitellen senkin mielikuvitus kohtasi rajansa ja tämän työsuhteen johtajuusasema saatiin selväksi. Pian työympäristö laajeni kodin ulkopuolelle, kun vein Nessun mukanani Teknilliseen korkeakouluun, jossa opiskelin. Siellä Nessu veti pyörätuoliani, kantoi laukkuani, aukoi raskaita ovia, ja hurmasi muita opiskelijoita. Aluksi uuden työntekijän mukana oli vanha, ihmistyöntekijä, mutta viikon päästä hän kyllästyi toimeettomuuteen ja sanoi itsensä irti. Kuulemma otti vähän luonnon päälle, kun työpaikka meni koiralle.

Nessu on varmasti eniten luentosaleissa nukkunut opiskelija. Ajan oloon sille kehittyi jopa 45 minuutin kello, jonka mukaan se heräsi juuri ennen kuin luento päättyi. Jos luennoitsija pyrki pitämään opiskelijoita yliaikaa, Nessu nousi mielenosoitukseksi penkkirivien välissä istumaan ja haukkotteli kuuluvasti. Eräällä pienryhmätunnilla se kuorsasi kuuluvasti pöydän alla ja sai assistentin kääntymään paheksuvasti luokkaan päin. Kun kaikki opiskelijat näyttivät olevan hereillä ja seurasivat opetusta, assistentti kysyi syyllistä kuorsaamiseen. Sieltähän se löytyi, minun pöytäni alta, ja opetus saattoi jatkua.

Nessu pääsi mukaan myös kesätyöpaikoille, ja myöhemmin oikeaankin työpaikalle, ja se säännönmukaisesti hurmasi kaikki. Suurin ongelma syntyi siitä, että työaikana sitä ei saa silittää. Ihmistyöntekijät eivät aina oikein tahtoneet muistaa sitä, ja Nessu kyllä otti mielellään rapsutuksia vastaan jos minä en huomannut. Luulenkin, että sillä on ollut salaisia YYA-sopimuksia yhden jos toisen työtoverini kanssa.

Vapaa-aikanaan Nessun lempitehtäviä oli ja on edelleen etsiä maasta ruokaa. Metsistä on löytynyt kokonaisia ruisleipiä, erilaisia eläintenraatoja, linnunruokaa - erityisesti talipallot ovat Nessun herkkua, niiden takia se kiipeää jopa puuhun - ja runsaasti muuta pienen labradorinnoutajan mielestä ruuaksi kelpaavaa. Työaikana samaa harastusta voi jatkaa siivoamalla ravintoloiden lattioita.

Melko lyhyen työuransa aikana Nessu on ehtinyt nähdä paljon. Se on ollut mukanani työharjoittelussa Saksassa, työmatkoilla sekä kotimaassa että ulkomailla, edustus-tehtävissä messuilla, ja jopa Europarlamentissa. Se on matkustanut junissa, busseissa, laivoissa ja lentokoneissa, tavannut erilaisia ihmisiä ja koiria, jotka eivät kaikki ole

puhuneet sen kanssa samaa kieltä, ja totunut liikkumaan mitä kummallisimmissa paikoissa. Avustajakoirien taidontarkistuskokeissa se on kokeillut kisakoiran elämää hyvällä menestyksellä, vaikka ei sen suu-remmille kilpa-areenoille kaipaakaan.

### Suuresti ansioituneena eläkepäiville

Seitsemän vuoden iässä Nessu lakkasi hyljälleen vetämästä pyörätuolia. Tutkimuksissa selvisi, että sillä oli luustomuutoksia ristiselässä, ja eläinlääkäri kielsi sitä enää vetämästä. Niinpä se pääsi osa-aikaeläkkeelle. Sen tehtäviin kuului edelleen laukun kantaminen, ovien avaaminen ja tavaroiden poimiminen, mutta raskaita tehtäviä sen ei enää tarvinnut tehdä. Nessun mielestä tämä järjestely oli erinomainen: enää ei tarvinnut tehdä asioita, jotka sattuivat, mutta silti pääsi vielä töihin. Vielä ei tarvinnut muuttua sohvaperunaksi. Uusi työntekijä oli kuitenkin jo tulossa, mutta siitä ei Nessu jäsäi kuitenkin meille lemmikkikoiraksi viettämään hyvin ansaittuja eläkepäiviään ja nauttimaan kaikista seniorikoiran etuoikeuksista.

Nessu on mahdollistanut elämäni muodostumisen sellaiseksi, kuin se nyt on. Se on auttanut minua liikkumisessa, mahdollistanut opiskelun, työnteon, ulkomaanmatkat ja monet muut asiat, jotka ilman koiraa olisivat olleet paljon vaikeampia järjestää. Se on helpottanut ystävyysuhteiden luomista ja opettanut minulle paljon sekä koirista, koiraihmisistä että itsestäni. Se on ollut ensimmäinen avustajakoiraani, ja siksi paras. Sen seuraajiksi tulee muita koiria, mutta Nessu on aina Aputassu I.

## AVUSTAJAKOIRA SIRMAKAN IMPROMPTU (TUTUILLE RIKU)

Haastattelija: Pirkko Patronen

### Missä ja milloin olet syntynyt?

-Viljakkalassa 29.9. 1994.

### Kuinka vietit pentuaikasi?

-Asuin Turussa ja siellä erittäin aktiivisessa perheessä. Sain matkustaa paljon junalla ja linja-autolla. Kävimme lukuisissa eri paikoissa tutustumassa. Sain myös nähdä paljon eläinystäviäni.

### Kuinka päädyit avustajakoiraaksi?

-Huomasin että luonteenlaatuani on juuri sellaiseen ammattiin sopiva. Pidän ihmisistä. Tulen erinomaisesti toimeen heidän kanssaan.

### Millaisen koulutuksen olet saanut?

-Olen käynyt kovan koulun.

Aivan ensimmäiseksi kävimme läpi soveltuvuusko-

keita. Niissä meidän piti suorittaa erilaisia tehtäviä, mm. hermojemme hallittavuutta kokeiltiin ampumaradalla, jossa ammuskeltiin ja me pojat seurasimme, kuinka ihmiset yrittivät saada osumaa hirven pähkikuviin.

Sitten meille opetettiin, kuinka tulee toimia pyörätuolia käyttävien avustettavien kanssa.

Tavaroiden noutaminen oli minusta ihan tyhmää. Ihmiset heittelivät milloin mitäkin pitkin pihuja ja meidän piti hakea ne.

### Kuinka pitkään olet toiminut nykyisessä virassasi?

-Taitaa olla seitsemäs vuosi aluillaan.

### Mikä on mielenkiintoisinta tehtävässäsi?

-Ehkä ne pitkät lenkit maastossa avustettavan kanssa. Saan lenkkeillä omaan tahtiini, kunhan vain olen kuuloetäisyyden päässä. Samoin on asian laita, kun huomaan avustettavani tyytyväisen ilmeen jonkun asian hoidettuani.

### Kuinka vietät vapaa-aikasi?

-Useimmiten löhöän sängyllä, eli aina kun se onnistuu. Avustettavani on silloin keskittynyt johonkin tehtävään, kirjoittelee tai tekee käsitöitä, katselee telkkaria tai on mennyt autolla jonnekin, minne minun ei tarvitse lähteä mukaan.

Joskus kun oikein haluan olla yksikseni, lähdän haastelemaan ihania tuoksuja naapuriin. Siellä on ihana vanha mummo, joka antaa minulle pieniä, hyviä herkkupaloja. Samassa suunnassa ovat myös hevoset ja niiden tuoksu on vastustamaton.

### Mikä vuodenaika on paras?

-Kaikki vuodenajathan ovat mukavia. Keväällä maisemat muuttuvat pariksi viikoksi kun avustettavani lähtee kuntoutukseen. Silloin yleensä alan harrastaa uimista, jota jatkan aivan syksyyn saakka. On niin mukavaa uinnin jälkeen kuivata turkki vihreällä nurmella taikka hiekalla.

Talvella juoksen pitkiä matkoja jäällä, tutkin kaikki avantojen ympärykset jos vaikka kalamiehiltä olisi jäänyt jokunen sattuma jäälle.

### Mistä et pidä työssäsi?

-Työni on aika mukavaa, useimmiten. Kuitenkin joskus avustettavani haluaa osoittaa mieltään vapaa-aikani käytöstä. Hän pitää pahaa ääntä ja sulkee minut pesuhuoneeseen miettimään.

### Kaikilla meillä on joku asia, jonka haluaisimme tehdä aina, mikä siis?

-Syöminen on kaikista parhain asia, varsinkin jos ruokaa on PALJON. Jäätelön lipominen avustettavan tötteröstä on mukavaa. Myös pullan paistopäivinä on hauskaa seurata avustettavaa ja katsella anovasti - jos vaikka saisi palan.

Kaikkein mahtavin asia on, kun avustettavan lapset tulevat kotiin ja saan nukkua heidän sängyllään vaikka koko yön.

### Mitä odotat tulevaisuudelta?

-Mitäpä sitä muuta kuin leppoisia eläkepäiviä. Olisi niin mukavaa seuralla sivusta kun uusi aputassu tekee hommia.

### Kenelle haluat lähettää koiramaisia terveisiä?

-Kaikille aputassuille, erityisesti veljilleni Rapelle ja Kakelle.



Riku ja Pirkko-emäntä (edessä vas.) Lehtimäellä tutussa porukassa

# RAPE – KAHDEN MAAN KOIRA-ASUKAS

*Miksi matkaamme muille maille, joita toinen aurinko lämmittää?  
Kuka paetessaan omasta maasta, voisi paeta itseään.*

*Michel de Montaigne*

Espanja, mitä kaikkea näinä vuosina olet meille antanut! Hedelmiä, lämpöä, ystävällisyyttä, avuliaisuutta, paljon vammaishyväksyntää kun liikumme täällä **Fuengirolassa Rapen** kanssa. Päivät vierähtävät huomamattomasti, ei ole kiirettä, ei aikataulua. Kuljemme vuoristossa, meren rannalla ja kaupungissa. Kauneimmat muistikuvani maalaan tauluiksi.

## Maassa maan tavalla

Rape-avustajakoironi nauttii lämmöstä, 30 asteen helteessä se nukkuu patiolla ja näkee unta lumesta ja pakkasesta, joita se joutui monena vuonna Suomessa näkemään. Rape on jo 8-vuotias. Täällä kaikki vähän epärehelliset ihmiset pysyvät Rapen ansiosta loitolla. Kulkukoirista ei ole ollut haittaa. Ne kiertävät Rapen kaukaa. Ja kirput, mitä ne on? Ainakaan täällä en ole nähnyt ensimmäistäkään. Muutenkin Rape on ollut terve. Kaikki rokotukset ovat kunnossa ja kerran kuukaudessa annan pillerin sydänmatotautia vastaan. Sitä on Espanjassa.

Ja ruoka – siitä en voi olla kertomatta. Rape tarkoittaa täällä merigrottia. Viimeisin hinta ruokalistalla 9.40 euroa. Kala on ruma kuin mikä. Mutta herkullinen. Hyviä ruokapaikkoja on vaikka kuinka paljon, jos ei itse viitsi kokata. Ruokakauppoja ja kansainvälisiä valikoimia riittää. On jos jonkinlaisia tarjouksia, viinit, maidot, lihat, hedelmät, yms. ovat Suomen hintatasoon nähden edullisia. Hyvin harvoin käymme ulkona syömässä. Koska aikaa on, teemme ruuan oman rytmimme mukaan. Ja aterian jälkeen siesta. Siihen oppii äkkiä, minkä ymmärtää, koska kesällä on päiväsaikaan hyvin kuuma.

Ilta- ja yöelämä on vilkasta. Perheet lähtevät syömään. Kaikki ovat pukeutuneet pyhävaatteisiin, eikä tuulipukua näe kellään. Isovanhemmista etenkin pidetään huolta. Me käymme useasti suomalaisessa karaokebaarissa. Se on aivan lähellä. Siellä on iltaisin karaoke- ja live-tanssimusiikkia. Rape tietysti osallistuu kaikkeen. Se kuuntelee musiikkia rauhallisesti maaten. Kun palaam-

me kotiin, Rapella on vauhti päällä, hyvä että vankkurini kestävät. Suojatien ylitykset onnistuvat, kun Rapella on valjaat ja oranssi kolmio jossa on heijastinnauhaa, minulla on vilkkuvalo. Emme ole tavanneet yhtään espanjalaista avustajakoira. Monet paikalliset varmaan luulevat minua näkövammaiseksi.

Meillä on täällä suuri ystäväpiiri. Jos jollakin on ongelmia, aina löytyy apua. Monet suomalaistutustamme ovat asuneet täällä jo kymmeniä vuosia ja tietävät, miten missäkin asiassa pitää toimia.

Kotimme täälläkin on kullan kallis. Asumme lähellä merta ja tuulen mukana tulee Afrikasta punaista hiekkaa ja suolaa. Se ei meitä haittaa. Patiolla kasvaa palmuja, rahapuita, kaktuksia ja muita. Pelargoniat kasvavat metrin mittaisiksi ja kukkivat kuin mummon ikkunalalla.

Marraskuussa alkaa talvi. Silloin sataa vettä ja myrskyä. Tammikuussa on kevät, vuoristossa kirsikkapuut puhkeavat kukkaan. Mantelipuut tuovat lisäväriä maisemaan. Keväällä leikataan pensaat ja puut ja ruusut tekevät uusia versoja. Myös palmut siivotaan. Multa on kovaa, mutta ihmeesti siinä kukkivat pelargoniat, orvokit ja jopa kehäkukat.

## Kissakansalaisten kanssa rauhallista rinnakkaiselo

Rapella on paljon töitä. Etenkin iltaisin on turvallista lähteä kulkemaan **Baseo Marinetea**. Tätä rantabulevardia riittää kuusi kilometriä kumpaankin suuntaan. Pursisatamassa pysähdymme ruokkimaan kulkukissoja. Komennan Rapen odottamaan kauemmas. Kissoja tulee kutsumatta joka puolelta veneiden alta. Ne tuntevat pyörätuolin äänen. Avaan ruokapurkin rauhallisesti ja yritän jakaa jokaiselle pienen makupalan. Rape odottaa kiltisti. Laitan purkin muovipussiin ja sanon Rapelle ”Tule”. Se ottaa pussin hampaisiinsa ja menemme lähimmälle roskikselle ja pudotan pussin sinne. Rape saa palkkioksi muutaman nappulan. Molemmat olemme tyytyväisiä. Ympäriällä on ihmisiä ihmettelemässä ja kysymyksiä satelee. Que perro, what a dog! Bueno, bueno, bonito!



**Anneli ja Rape Espanjan sametin-tummassa illassa.**

## Arkea ja juhlaa

Joulupukki ei tule tänne jouluaattona vaan loppiaisenä. Silloin on komeita kulkueita. Suuria rakennelmia on tehty kuukausia. Niistä heitetään karamelleja ja lapset keräävät niitä muovipusseihin. Katsoimme tätä kaikkea Rapen kanssa meidän portilla. Pieni tyttö toi minulle ison kasan karkkeja.

Myös lahjojen osto keskittyy loppiaisen edelle ja aattona **Malagan** tavaratalo on auki kello 23:een asti. Siellä on lukuisia liikkeitä, ravintoloita ja viisi elokuvateatteria. Ruokakaupassa on 71 kassaa.

Uutta vuotta juhlietaan kirkkoaukealla. Tasan keskiyöllä juodaan sampanjaa ja joka kuukaudelle syödään viinirypäle tuottamaan tulevalle vuodelle onnea. Kaupunki järjestää ilotulituksen, ihmiset laulavat ja tanssivat. Myös nuoriso on pukeutunut tummiin juhla-asuihin. Kukaan ei ole tolkkottomassa humalassa. Rikkinäisiä pulloja tai lasia ei näy.

Halaamista näkee joka puolella. Naiset, miehet, lapset ja vanhukset suukotellaan molemmille poskille. Espanjalainen menta-liteetti eroaa suuresti suomalaisesta, tavoista ja luterilaisesta kasvatuksesta. Omaa la-



**Annelin sydämessä on tilaa espanjalaisille kissoillekin. Rape tarkkailee tilannetta.**

jaan on myös flamenco-tanssi. Sen juuret juontavat kauas mustalaisten menneisyyteen. He asuivat luolissa – niin kuin köyhät vieläkin. Tuliperäisestä kalliosta louhittiin huoneita. Kun poika meni naimisiin, oli helppo kaivaa lisää. Koska talvisin oli kylmä, mustalaiset tanssivat. Naisten loistavaväriset rimpuskelmat ja kastanjettien rytmikäs tahti saivat veren kiertämään.

Täällä on helppo löytää uusia ystäviä. On kaikenlaista toimintaa, seurakuntailtoja, erilaisia kerhoja, yhteislaulutilaisuuksia, kirjasto, matkamahdollisuuksia, yms. Koirakerhoja en ole löytänyt, mutta tiedän että koiran kanssa kulkevalla on omat säännöt. Isoilla koirilla täytyy olla kuonokoppa, eikä koiraa saa juosta rannalla vapaana – tästä joutuu maksamaan 400 euron sakon. Sa-

man summan saa pulittaa, jos ei korjaa pois koiran jätöksiä. Rapen kanssa me kuitenkin liikumme ilman kuonokoppaa ja rannalla on iltaisin hyvä juoksupolku sitä. Poliisit eivät ole näkevinään, joskus he tosin huutavat: Hola senora. Me viihdyimme täällä hyvin, varmasti myös Rape.



**KUNTOUTUSKESKUS  
KANKAANPÄÄ**  
www.kuntke.fi

## KUNTOUDU KANKAANPÄÄSSÄ!

### Tarjoamme:

- yksilö- ja ryhmäkuntoutusta
- ammattitaitoisen henkilökunnan
- erikoislääkärien palvelut
- ympärivuorokautisen avustuksen
- monipuoliset sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuudet
- elämyksiä luonnossa
- rentouttavaa oloa allas- ja saunaosastolla

Ota yhteys Kelaan, liittosi yhdyshenkilöön tai kuntoutustoimistoomme p.02-573 3250  
email: tarja.lammi@kuntke.fi fax 02-573 3200  
Kelankaari 4 38700 Kankaanpää

## MEILTÄ LÖYDÄT TÄYDELLISET VARUSTEET

- Polaris Moottorikelkat,
- Honda ja Polaris Mönkijät  
▶ kaikki nämä INVA-varustuksella
- Lisäksi kotimaiset MAJAVA-perävaunut ym...

# MAATALOUS TUHKANEN

**Puh. (08) 665 107, 0500 384 941**  
**Erkki Tuhkanen**  
**Asematie 5, Sotkamo**  
**tai**

**e-mail: maatalous.tuhkanen@saunalahti.fi**

## Kansainvälistä ajankohtaista: Eurooppalaisia avustajakoira-kollegoita tapaamassa Pariisissa

Teksti: Elina Jokisuu

Lokakuun 25.-27. päivänä vuonna 2002 pidettiin eurooppalaisten avustajakoira-järjestöjen tapaaminen Pariisissa. Tapaaminen oli järjestyksessään kolmas, mutta ensimmäinen kerta, kun Suomesta oli edustajia mukana.. Suomea edustivat avustajakoira-kouluttaja Leena Rajala, Hélène Stjernschantz Invalidiliitosta sekä Avustajakoira ry:stä minä, Elina Jokisuu ja edustavimpana kaikista avustajakoira Lola. Tapaamisen ohjelma oli jaettu kahteen osioon: toinen oli tarkoitettu avustajakoiran kouluttajille, toinen toiminnan organisoijille. Minä ja Leena osallistuimme koulutuspuolen keskusteluihin, Hélène puolestaan organisaatiopuolen. Kaiken kaikkiaan osallistujia tapaamisessa oli yli 60 yhteensä 15 maasta ja he edustivat kaiken tyyppisiä avustajakoira-järjestöjä liikuntavammaisten avustajista opas-, kuulo- ja terapiakoiriin (tässä jutussa käytän avustajakoira-sanaa viittaamaan kaikentyyppiin avustaviin koiriin). Olin tapahtuman ainoa avustajakoiran käyttäjä Ruotsin edustajan lisäksi ja Lola siis toinen tapahtumaan osallistuneista kahdesta avustajakoirasta.



Minun, Leenan ja Lolan matka alkoi Helsingin-Vantaan lentokentältä torstai-iltapäivänä. Olimme varanneet liput Air Francen lennolle Pariisiin ja asianmukaiset ilmoitukset pyörätuolista ja avustajakoirasta oli tehty. Kaikki sujui hyvin ja pääsimme ensimmäisinä koneeseen, heti ensimmäiselle penkkiriville. Lola viihtyi lennolla hyvin. Hieman se havahtui unestaan, kun meille tarjottiin päivällistä, mutta muuten se nukkui autuaasti aina Pariisiin saakka. Pariisin lentokentälläkään kukaan ei ollut kiinnostunut maahan tulevasta koirasta. Ongelmia tuli vasta yrittäessämme löytää taksin kuljettamaan meidät majapaikkaamme. Kukaan ei ollut halukas ottamaan koiraa matkustajakseen, mutta poikkeus vahvisti tämännkin säännön. Ja millainen poikkeus se olikaan: vanha setä, joka ajeli Pariisiin torstai-illan ruuhkassa kaupungin kartta toisessa ja taskulamppu ja suurennuslasi toisessa kädessä löytääkseen antamaamme osoitteeseen. Turvallisesti pääsimme kuitenkin perille kokouspaikkaamme, eräänlaiseen vammaisten leiri- ja liikuntakeskukseen. Majoitus oli keskuksen hotellihuoneissa, ruokailut sen ravintolassa ja tapaamiset sen kokoustiloissa, mikä oli erittäin kätevää, sillä aikaa, rahaa ja vaivaa ei kulunut siirtymiseen paikasta toiseen.

### Mielenkiintoisia luentoja, vilkasta keskustelua

Koulutuspuolen keskustelut alkoivat perjantaina. Aluksi tapahtuman isäntäjär-

jestön, ranskalaisen ANECAH:n, johtaja Hélène Bost Hourticq avasi tilaisuuden. Sen jälkeen aloitettiin varsinaisen ohjelman. Sveitsiläinen avustajakoiran käyttäjä esitteli itsensä ja avustajakoiransa. Sitten ohjelmassa oli keskustelua koirien ja käyttäjien yhteensovittamisesta, erilaisista tavoista järjestää luovutusjakso, koulutusmenetelmistä ja käyttäjien tarvitsemista apuvälineistä. Seuraavana päivänä, lauantaina, ohjelma alkoi mielenkiintoisella luennolla, jonka aiheena oli TTouch-menetelmä. Sen hierontaliikkeitä ja käytännön harjoituksia käytetään eläinten jännitystilojen lieventämiseen ja niiden henkisen ja fyysisen tasapainon saavuttamiseen, minkä avulla pystytään parantamaan eläinten oppimiskykyä ja vuorovaikutusta eläimen ja ihmisen välillä. Luennonaiheena oli Elämäni eläimet -televisiosarjastakin tuttu Sarah Fisher, jonka näytös-koiraksi Lola pääsi. Hänen mukaansa menetelmästä voisi olla apua Lolan korkeanpaikankammon hoitamisessa. Iltapäivän ohjelmaan kuului keskustelua eläimen ja ihmisen vuorovaikutuksesta, erityisesti erilaisten terapiakoirien kanssa työskentelemisessä. Viimeisenä keskustelun aiheena olivat erilaiset tavat hoitaa käyttäjän ja koiran toiminnan seuranta luovutusjakson jälkeen.

Keskustelut aiheesta kuin aiheesta kävivät vilkkaina, välillä kiivainakin. Erityisen kiivaita kommentteja esitettiin avustajakoirien valjaiden mahdollisesta yhtenäistämisestä, siten että kaikkialla Euroopassa avustajakoira-

rat tunnettaisiin samanlaisista valjaistaan. Samoin keskusteltiin englanninkielisistä oikeista termeistä avustajakoiralle yleensä, liikuntavammaisten avustajakoiralle, opas-koiralle, terapiakoiralle jne. Varsinaisia päätöksiä ei ainakaan koulutuspuolen keskusteluissa kuitenkaan syntynyt.

### Yhtenäistä käytäntöä kohti

Toinen osa tapahtumaa oli organisaatiopuolen ohjelma, johon Suomesta osallistui Hélène Stjernschantz. Ohjelma alkoi lauantaina ja jatkui sunnuntaihin saakka. Keskustelua käytiin mm. vapaaehtoisten kanssa työskentelemisestä ja rahoituksen järjestämisestä. Tärkeimmät keskustelut käytiin kuitenkin uuden järjestön Assistance Dogs Europe (ADEu) perustamisesta, siitä miten asiaa on tähän mennessä valmisteltu ja miten tästä jatketaan. Tapahtuman päättävässä keskustelussa valittiin järjestölle hallitus ja päätettiin muista järjestön jäsenyyteen ja toimintaan liittyvistä asioista. Suomea järjestössä edustaa Invalidiliitto.

### Lolan Pariisin-kierros

Kokouksessa istumisen vastapainoksi tapahtuman isäntäjärjestö ANECAH oli järjestänyt retken: lauantain lounas tarjottiin risteilyaluksella, joka seilasi Pariisiin halki virtaavalla Seine-joella. Lounaaseen kuului viisi herkullista ruokalajia ranskalaisine viineineen. Samalla saimme ihailia joelta päin Pariisin kuuluisimpia nähtävyyksiä, kuten



Eiffel-tornia ja Notre Damen kirkkoa. Meille harvoille pyörätuolia käyttäville kokousvieraille oli varattu invataksi kuljettamaan meitä satamaan ja takaisin, muut kulkivat metrolla. Paluumatkalla takaisin hotelliin kuljettajamme halusi esitellä meille hieman enemmän Pariisia ja ajelutti meitä pitkin kaupungin pääkatua Champs-Elysées'tä ja Riemukaaren ympäri. Sunnuntaina minulla ja Leenalla oli aamupäivä vapaata aikaa, sillä emme osallistuneet organisaatiopuolen kokoukseen ja lentomme lähti vasta iltapäivällä. Päätimme lähteä omin päin Pariisiin ydinkeskustaan. Ajoimme taksilla Louvren taidemuseon yhteydessä sijaitsevaan ostoskeskukseen, ainoaan ostoskeskukseen, jonka tiesimme olevan avoinna myös sunnuntaina. Ostoskeskus oli hieno ja täynnä kalliita liikkeitä ja kauniita tavaroita. Löytyipä sieltä tuliaisikin kotiin vietäväksi. Louvren taidemuseon näyttelysaleihin emme menneet, mutta jo Louvren aula kuuluisine lasipyramideineen oli nähtävyyksinänsä. Sekä Louvressa että ostoskeskuksessa henkilökunta oli oikeissa huomauttaa koiran tuomisesta tiloihin, mutta aina

huomattuaan avustajakoiratunnuksen Lolalan valjaisissa he muuttuivat erittäin kohteliaiksi ja huomaavaisiksi, ohjasivat hisseille ja aukoivat ovia.

Paluumatka lentokentälle sunnuntaina hoitui yhteiskuljetuksena invataksilla. Lento sujui samaan tapaan kuin tulomatkin eikä kukaan vielääkään ollut kiinnostunut Lolalan lääkärintodistuksista. Varmuuden vuoksi mukaan oli otettu myös kuonokoppa, siltä varalta että se helpottaisi Lolalan päästämistä koneeseen, mutta kukaan ei ollut sitä mieltä, että Lola näyttäisi niin hurjalta pedolta, jota ei ilman kuonokoppaa koneeseen voisi päästää. Itse asiassa monet ihmiset ihmettelivät lennon jälkeen koneesta poistuessaan, että oliko mukana tosiaan ollut koirakin, kun Lola koipiaan venytellen valmistautui poistumaan koneesta kotimaan kamaralle.

Kaiken kaikkiaan reissu oli antoisa. Oli mielenkiintoista seurata toisen maan tapoja suhtautua avustajakoiraan ja pyörätuolilla liikkuvaan ja oli hienoa huomata, kuinka hyvin kaikki ainakin meidän tapauksessamme toimi. Etenkin Lola toimi kuin unelma. Ihme, että sain sen mukanaani pois kokouksesta, sillä useammalla kuin yhdellä olisi ollut Lolalle käyttöä ja he olisivat mielellään vieneet Lolan mukanaan mallikapaleeksi näytille omaan maahansa, sillä monissa

maissa avustajakoiran peruskoulutus on paljon vaatimattomampi kuin meillä täällä Suomessa. Olikin kiinnostavaa nähdä ja kuulla tavoista ja menetelmistä muissa järjestöissä. Erityisesti Iso-Britannian avustajakoirajärjestöt tuntuivat olevan pitkällä toimintansa kehittämisessä. Olimme yllättyneitä huomattessamme kuinka moni eri maiden kouluttajista kertoi käyttävänsä koulutusmenetelmänä naksua. Leena esiteltiin kokousväelle rannenaksun, joka herätti kovasti huomiota. Olimme yllättyneitä myös siitä, miten arkipäiväisistä ja tavallaan vähäpätöisistä asioista käytiin niin kiihvasta keskustelua. Pohjimmiltaan ADEu:lla on hienot tavoitteet: mm. yhdenmukainen avustajakoirien koulutusjärjestelmä ja yhtenäinen lainsäädäntö avustajakoirien aseman ja koulutustoiminnan turvaamiseksi. Toteutuessaan ne voivat helpottaa toimintaamme: kun avustajakoirilla jonain päivänä on tunnustettu, arvostettu ja turvattu asemansa yhteiskunnassa Euroopan tasolla, ehkä niin on silloin myös Suomessa. Lopputen lopuksi on kuitenkin todettava, että monet asiat on meillä Suomessa hoidettu hyvin. Esimerkiksi meidän avustajakoiran käyttäjien tiivis yhteisö on muihin Euroopan maihin verrattuna ainutlaatuista.

Lisätietoa:  
www.assisteddogseurope.info



Lola TT-terapeutin hoidossa.



**TAXI 51** *Porvoo  
Borgå*

*Mika Vilenius*

**puh.  
040 766 6616**

**TULE LIKKUMAAN JA  
VIIHTYMÄÄN!**

	bussit
	Tikkurilantie
	Vahinko- palvelu
Osmankäämintie	<b>Tiikeri Areena</b>
Kortekj.	

**Tikkurilan  
Tiikeri Areena**

Osmankäämintie 5  
01300 Vantaa  
p. 838 7330, f. 838 73333  
tiikeriareena@kolumbus.fi



## Yhteistyötä eurooppalaisittain - ADEu

Teksti: Ritva Lehtiö

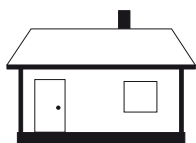
Euroopan avustajakoira yhdistysten yhteistyö eteni pitkän harppauksen lokakuussa Pariisissa kokouksessa, jossa perustettiin Assistance Dogs Europe (ADEu). Siihen voivat kuulua avustaja-, kuulo-, opas- ja terapiakoira järjestöt. Suomesta mukana oli kuntoutussihteerit Héléne Stjernschantz Invalidiliitosta, joka on avustajakoirien koulutuksesta vastaava järjestö maassamme.

Avustavia koiria on koulutettu eri puolilla Eurooppaa yli 20 vuoden ajan vapaaehtoisjärjestöjen puitteissa. Useimmat ovat toimineet täysin satunnaisten lahjoitusten varassa. Ajatus yhteisestä kattojärjestöstä nousi syksyllä 2000, jolloin 13 järjestöä seitsemästä Euroopan maasta ja yksi henkilö USA:sta (Bonnie Bergin US Assistance Dog Institutesta) kokoontui Hollannissa. Keskusteluissa päädyttiin siihen, yhteistoiminta on tarpeen, koska kaikilla on samoja tavoitteita. Tuolloin päätettiin, että vastedes kokoonnutaan vuosittain ja perustetaan kansainvälinen sihteeristö. Seuraavana vuonna kokoonnuttiin Sveitsissä ja nyt viimeksi Pariisissa.

ADEu:n tavoitteena on, että kaikki jäsenmaat voisivat tarjota riittävästi avustajakoiria vammaisten ihmisten elämänlaadun parantamiseksi. Järjestö pyrkii tukemaan avustajakoira toiminnan kehitystä ja kasvua. Toimintoihin kuuluvat:

- Verkoston luominen tietojen vaihdon tehostamiseksi
- Yhteistyö taloudellisimpien toimintojen etsimiseksi
- Laatustandardien laatiminen ja kehittäminen
- Pentukasvatuksen, tiedottamisen ja koulutuksen alalla tapahtuvan yhteistyön kehittäminen
- Vuosikokouksen järjestäminen
- fyysisesti vammaisten ihmisten tarpeiden selvittäminen ja lainsäädäntöön vaikuttaminen siten, että julkisten palveluiden saatavuus ja ihmisten liikkumismahdollisuudet paranevat
- Sen selvittäminen, miten erilaisia eläinapu-ohjelmia voitaisiin toteuttaa laitoksissa, sairaaloissa, kuntoutuslaitoksissa

ADEu:n ensimmäinen vuosi osuu Euroopan vammaisten vuoteen. Se muistuttaa siitä, että vammaisten henkilöiden elämänlaadun parantaminen on monimuotoinen asia. Ihmisen vanhin kumppani, koira, voi omalta osaltaan edistää tätä paljon enemmän kuin tiedämme. Sekä käytännön kokeilut että ihmisen ja eläimen vuorovaikutustekniikoiden tutkimus ottavat vielä ensi askeleitaan.



Nalkkilantie 138, 07500 Askola  
puh. 0400 583 2573  
**PIHARAKENNUKSET**

**ASKOLAN LEJAA OY**

valmistaa vajat, saunat, leikkimökit, koirankopit ym.  
myös mittojen mukaan.  
Kotiinkuljetus!

## Autojen muutostyöt ja lisälaitteet - kaikki merkit ja mallit



Rampeja 4 erilaista mallia

Käsinhallinta-laitteita

4-oviseen autoon suunniteltu kääntöistuutuus



- käsinhallintalaitteet
- polkimien siirrot
- kääntöistuimet
- istuimet
- hissit, nostimet
- lämmittimet
- hälyttimet
- ym. ym.



**ESIMERKKI-RATKAISUJA**  
■ henkilöautot  
■ pakettiautot  
[www.handicar.com](http://www.handicar.com)



**HANDICAR Ky**

Vuolatie 13 A 1, 01650 VANTAA  
P. 09-504 2385, 0400-438 307  
Fax. (09) 5303 6600  
jussi.rantala@handicar.inet.fi

Asennus:  
Kytöntie 5  
00770 HELSINKI  
P. (09) 347 6115

Yhteistyössä:  
AKTIIVIASENNUS  
Ruunikokatu 4,  
20380 TURKU  
Puh. 02-238 9607

# KOULUTUSTA JA KISAA LEHTIMÄELLÄ

Teksti ja kuvat: Eki Linkoranta

Toistakymmentä pestyä ja harjattua avustajakoira ja isäntää saapui kansanopistoon **Lehtimäelle** viime heinäkuun lopussa koulutus- ja taidontarkastuspäiville. Meikäläiseltä ja näköjään joltain muultakin tosin se harjaus jäi, kun kaljupäinen ei sitä tarvitse – toisin kuin **Roope**. Meidän avustajakoiraraseeniori sai vielä ekstrahoidonkin, kun **Marja-Lea Visasalo** näytti miten kultaista noutajaa trimmataaan. Niin hienona Roopea ei ole ennen nähtykään.

Monet ihmis- ja koiraleiriläiset eivät olleet nähneet toisiaan kokonaiseen vuoteen. Pidennetyn viikonlopun aikana kuultiin avustajaduunarien oppimat uudet tehtävät, uroteot, voinnit ja matkat. Hauskimmat naurut saatiin koirien vuoden mittaan tekemistä töppäyksistä (välkyillekin sattuu). Oman koiran mokillekin naurettiin. Yleisin ongelma tuntui olevan koirien valikoiva kuulo. Syömään-komento kuullaan aina ja heti, mutta työtehtävään voidaan tarvita monta käskyä. Sama ongelma kuulemma vaivaa pitkään aviossa olleita miehiä...

Koulutusvinkkejä esitti havainnollisesti eläinkouluttaja, naksukoulutuksen guru **Tommy Wirén**. Koiratkin seurasivat silmäkovana, miten kollegat rupesivat ymmärtämään monia hiukan huteriksi jääneitä juttuja. Moni isäntä ja emäntä vähän nieleskeli, että noinko helppoa se onkin.

Kummikoira-asia oli päivillä tapetilla, olihan syyspuolella tulossa Mynämäen **Wirmo Dog Show**, jonka tulot lahjoitettiin kummikoiran hankintaan. Show'n ohjelmasta ja vaiheista kertoi Marja-Lea Visasalo joka **Hannele Virtasen** kanssa oli koko valta-

van ruljanssin vastaava puuhanainen. Marja-Lealla oli mukana myös **Wirmo**-pentu, jonka hän oli lahjoittanut **Häämörin kennelistään** avustajakoiraaksi. Pieni kultaisen noutajan alku tepasteli reippaana esittäytymässä.

Päivien jännityselementti oli taidontarkastuskoe. Osallistujia oli jo niin paljon, että koekeskiin tarvittiin kaksi päivää. Toinen osio toteutettiin kansanopiston rauhallisissa oloissa, jossa kyllä oli houkutusosakin, mm. hevosen munkit joiden tuoksu kilpaili isäntien käskyjen kanssa. Niihin kuului mm. ko-

mento "Mars pissalle" puskan juureen ja ilmeni että nelijalkaiset hallitsivat sen siinä kuin kaksilahkeisetkin. Jokainen osallistuja sai valita myös erikoistaidon, sellaisen suorituksen josta on erityistä hyötyä koiran isännälle. Näki, että hommat olivat hanskassa.

Toinen osio oli **Kuortaneella**. Se on isompi city ja sen hälinässä koirien piti hoidella kadunylitykset ja hallita itsensä häiriötekijöitä noteeraamatta. Meteli näytti stressaavan suhteellisen vähän isäntiä – varsinkin niitä joilla oli pitkän ihmissuhteen tuoma kokemus. Koirat saivat vieläpä rentoutua ma-

kuulla, kun jännittyneet isännät joutuivat pysyttelemään erossa niistä ja näkymättömissä pari minuuttia.

Isännistä tuntui, ettei koiria saa tarpeelliseen järjestykseen. Tuomarit **Timo Leppäkorpi** ja **Katriina Lahti** saivat kuitenkin



Taidontarkastus vetää kasvataviksi katsomon puolellakin.

kin aikaan tiukan järjestyksen, nimittäin paremmuusjärjestyksen. Timolla oli tehtävään laaja kokemus, onhan hän alun perin laatinut kokeen ja sen säännöt. Katriina oli tuomarina nyt toista kertaa ja hyödynsi terävää koiranlukutaitoaan, jonka alkeita opetteli myös perheen muutaman kuukauden ikäinen ihmispentu.

Kilpailupaineiden hellittäessä isännät toteusivat, että olivatpa tulokset toiveiden mukaiset tai ei, kokeesta on hyötyä arjen taas koittaessa, tietää missä on parannettavaa ja mikä sujuu ilman. Hassummin ei mennyt kellään. Sen näkee tuloslistasta:

Koirakko	pisteet
Lotta & Nessu	97
Mikko & Kara	96
Sari & Yess	94,5
Ritva & Roope	92
Erkki & Remu	89,5
Kalevi & Pyry	89*
Kati & Suru	87*
Janette & Armi	81*
Sanna & Rico	74
Mervi & Lettu	71
Jukka & Helmi	65

**Helmi ja Miettisen Jukka kuuntelevat liikkeenohjaaja Leena Rajalan kanssa (oik.) tuomari Timo Leppäkorven ja Katriina Lahden arvioita.**



(tähdellä merkityt uusia koirakoita)

# "BEHAVIOUR IS BEHAVIOUR"



Teksti: Tommy Wirén  
 eläinkouluttaja, koulutusneuvoja  
 Kuva: Elna Pitkänen

Käyttäytyminen on käyttäytymistä. Kouluttaminen on käyttäytymisen muokkaamista. Näin asian kiteyttää eläinkoulutuksen uranuurtaja Bob Bailey.

## Miten käytöstä muokataan?

Perusajatuksena on, että haluttu toiminta tehdään koiralle kannattavaksi palkitsemalla sen tekemisestä. Tällöin uusi toiminta korvaa vanhan ja koiran alkaa tarjota haluttua. Gary Wilkes on kirjoittanut vahvistamisesta oivan "pankkitilialogian":



ihmisen tulisi ymmärtää, on että koira ei ymmärrä! Koira on eläin, joka ei ymmärrä kielioppia eikä näin ollen myöskään sanojen sisältöä. On siis täysin turhaa hokea tai kommentaa kovaan ääneen koiraan sanoin, joita sille ei ole opetettu. Tilanne on sama jos joutuisimme itse yllättäen kiinalaiseen lehtikioskiin myyjäksi! Ostajat vaatisivat varmasti kovaan ääneen jotain itsestään selvää, josta meillä ei ole minkäänlaisia käsityksiä, eikä äänen korottaminen siinä tilanteessa selvitä yhtään asiaa. Oppiminen ilman yhteistä kieltä tapahtuu yksinkertaisimmin saadun palautteen kautta. Eli kun toiminta on oikeansuuntainen, siitä seuraa palkkio koiralle. Jos koira tarjoaa toimintaa, jota ei toivota, siitä ei seuraa palkkiota.

## Koira on opportunisti

Kouluttajan onneksi koira ovat opportunisteja. Ne käyttävät kaikki tilaisuudet hyväkseen saadakseen sen mitä haluavat. Kun kouluttajalla on jotakin mitä koira haluaa, alkaa motivaatio asioihin löytymään. Koira pääsee tavoitteeseensa aina vain halutun toiminnan kautta.

## Käytännön esimerkkejä:

- 🐾 Käytöksen vahvistaminen on sama kuin laittaisi rahaa pankkitilille.
- 🐾 Mitä suurempi saldo on, sitä todennäköisemmin koira tekee mitä pyydät ja sitä enemmän saat korkoa.
- 🐾 Jos jätät koiran palkitsematta - Suoritat noston tililtä.
- 🐾 Jos rankaiset - Nostat tililtä ISON summan rahaa.
- 🐾 Jos lakkaat tekemästä talletuksia (jätät vahvistamatta käytöksiä) ja alat tehdä nostoja (jätät vahvisteet pois), pankkitilisi vuotaa lopulta kuiviin ja menetät koiran suorittaman käytöksen.

## Älä pidä käyttäytymistä itsestäänselvyytenä!

Koiran kanssa touhutessa tärkein asia, joka

- 🐾 Jos koiran pitää tulla luokse aina kutsuttaessa, palkitaan koira ensin jokaisesta luokse tulosta, jotka se oma-aloitteisesti tekee ja myöhemmin niistä, jotka se tekee kutsusta.

Aina tulee käyttää yhtä ja samaa sanaa tai



muuta vihjettä yhden asian yhteydessä. Koiralle on ensiarvoisen tärkeää saada toiminnan alkuvaiheessa palautetta täsmällisesti ja riittävän usein. Valitettavasti koiran ja ihmisen "riittävän usein" harvoin kohtaa ilman kovaa harjoittelua. Silloin kun palaute on tullut riittävän monta kertaa ja riittävän täsmällisesti, on koiran käyttäytyminen muuttunut halutunlaiseksi. Koira siis itse määrittelee oppimisnopeutensa ja tähän meillä ei ole vaihtoehtoa. Ainoa seikka millä koulutusta voi nopeuttaa, on keskittyä harjoittelemaan yhtä asiaa kerrallaan. Ensimmäiseksi kannattaa tietysti valita itselle se kaikkein tärkein asia. Vasta kun tämä sujuu, otetaan toinen asia työ alle ja näin alkaa kokonaisuus rakentua nopeimmalla ja varmimmalla mahdollisella tavalla.

Pennut ovat ihanteellista maaperää koulutuksen kannalta, koska koiralla kaikki ensin opitut asiat menevät suoraan "kovalevyllä" ja ovat näin ollen määrääviä käyttäytymispiirteitä jatkossakin. Koulutuksen alkuvaiheessa tehdyistä virheistä joutuu aina maksamaan kovimman hinnan. Ne ovat työlämpiä muuttaa, koska vanha jo opittu käyttäytymismalli kilpailee koko ajan uuden oppimisen kanssa aina siihen saakka kunnes harjoitusten määrä ylittää ns. kriittisen massan ja uudesta asiasta tulee hallitseva käyttäytymismalli.

**Käytännön esimerkkejä:**

- ☛ Jos koira kiskoo taluttimessa, on se vettä päässyt siihen suuntaan minne se on halunnut ja toiminnasta on tullut kannattavaa.
- ☛ Jos koira ei ole koskaan päässyt etene- mään kireällä olevassa taluttimessa, ei ko. toiminta ole ollut kannattavaa ja kun talutin kiristyy koira pysähtyy.

☛ Jos koira on kokenut palkitsevaksi kulkea metrin säteellä ihmisen vasemmalla puolella, se pysyttelee sillä alueella kytkettyä tai ilman.

Omalla toiminnallamme on siis suurin merkitys siinä miten koiramme käyttäytyvät!



**Essolaiset tukivat**

Avustajakoira-toiminta sai tuntuvaa tukea Esson pääkonttorin lahjoituksesta. Yhtiön tiedottaja **Hannele Mäkinen** totesi, että essolaiset haluavat muistaa vuosittain jotain kohdetta erityisesti. Avustajakoira-asiaa oli hyvin hauska tukea, koska se tarjoaa uuden monipuolisen avun muodon vammaisille ihmisille. Näiden koirien palvelua kehitettäessä on taas osoitettu, että ihmisen vanhimman kumppanin kyvyille on vaikeaa löytää ylärajaa. Työpanoksellaan avustaja-koirat lisäävät myönteistä suhtautumista koko lajiin. Ihmisen ja koiran vastakkainasettelu on yhteiskunnassamme vielä liian yleistä. Hannele Mäkinen sanoi omien koiriensa välityksellä oppineensa, että koirat vetävät hyvinkin vertoja ihmiselle, rajaa toiminnalle asettaa vain se että niiltä puuttuvat peukalot. Hän toivotti Esson työntekijöiden puolesta hyvää järkeä ja onnistumisen elämyksiä kokeilevalle avustajakoira-työlle.

	<b>L PORVOON LÄÄKÄRIKESKUS</b>	<b>L BORGÅ LÄKARCENTRAL</b>
	Piispankatu 22 06100 Porvoo	Biskopsgatan 22 06100 Borgå
	Ajanvaraus Laboratorio Työterveyshuolto	(019) 5211 500 (019) 5211 535 (019) 5211 552
	Tidsbeställning Laboratorium Företagshälsovård	(019) 5211 500 (019) 5211 535 (019) 5211 552



**TAKSI** 

**TONI KIVEKÄS**  
12100 Oitti

Auto **0500 859 386**  
Koti **(019) 782 832**

**Taina Åkerlund-Pesonen**

Fysio-  
lymfaterapeutti  
myös  
kontinenssiterapia  
SKFY:n jäsen



Kuntotiimi  
Kaivokatu 37, 06100 Porvoo  
GSM 040 514 4084

**KALLIOT MURENEE**

**LOUHINTALIIKE**

**E. LUKKARI & K. SIRVIÖ**

Puh. 08-661 118 ja 08-871 778  
Matka 0400-185 587 ja 0400-385 714

**HALMEVAARANTIE 28 88530 PAAKKI**

# KÄYTÄNNÖN VINKKEJÄ KÄYTÖSOPETUKSEEN JA KOULUTUKSEEN

Teksti: Roger Mugford  
(Suom. Ritva Lehtiö)

Onnea! Perheesi on saanut uuden, hyvin tärkeän jäsenen, koiranpennun. Se tuo mukanaan paljon hupia, naurua, toveruutta - mutta toisinaan se myös turhauttaa! Meille Animal Behaviour Centerissä työkenteleville on kertynyt laaja kokemus niistä iloista ja suruista, joita valloittava pentusi saattaa tuottaa.

Englannin johtava eläinpsykologi tri Roger Mugford on kerännyt apupaketiksi vastauksia yleisimpiin käytösongelmiin. Yleensä vastaukset ja edellytettävät toimenpiteet ovat hämmästyttävän yksinkertaisia.

## Pennun sosiaalistaminen



Pennun täytyy oppia tulemaan toimeen muiden koirien ja ihmisten kanssa jo aivan pienestä pitäen. Pentukurssien opetusohjelmaan kuuluu tavallisesti leikkiä, harjausta, hammashoitoa, perustottelevaisuuden komentosanoja ja sisäsiisteyden harjoittelua. Isännillä on tilaisuus myös kysellä koiran kehittymisestä, terveydestä ja käyttäytymisestä. Pentu saa myönteisiä kokemuksia kursilla, jonka tavoitteena on totuttaa se sinun ja muiden ihmisten toimenpiteisiin. Tämä valmistaa sitä tuleviin eläinlääkärillä tai trimmaajalla käynteihin. Lisää tietoja saat paikkakuntasi koirankouluttajilta tai eläinlääkäreiltä.

## Sisäsiisteys



Pentu tekee tarpeensa sisälle, koska sillä ei ole mahdollisuutta hoitaa asiaa toivotumassa paikassa, ulkona ruohikolla, tms. Sinun on toimittava samalla lailla kuin harjaannutettaessa pikkulapsen rakkoo ja suolistoa toimimaan vain silloin kun aika on sopiva ja paikka löytyy.

Paras tapa tämän opettamiseen on "häkki-koulutus". Se on jäseneltyä ja valvottua rutiinia, jonka avulla pentusi oppii oikeat tavat toimia korrektilin perheenjäsenen tapaan. Häkistä tulee pennun pesä, paikka johon voi paeta, jossa voi rentoutua ja jossa on turvallista. Koirat eivät yleensä likaa pesäaluettaan. Niinpä oma häkki ei ole omiaan rohkaisemaan pentua tarpeiden

tekoon, se odottaa kunnes päästät sen ulos. Toimi silloin seuraavasti:

- ❖ Kiitä pentua tai anna sille makupala heti kun se tekee tarpeensa haluamaasi paikkaan.
- ❖ Älä koskaan rankaise sitä, vaikka sille sattuisi vahinko sisällä. Mitä todennäköisimmin vahinko oli sinun syytäsi.
- ❖ Ota pentu häkistä tunnin välein ja vie se ulos tekemään tarpeensa. Yhdistä tähän aina tietty sana tai ääni. Palkitse pentu oikeasta suorituksesta.
- ❖ Puhdistusta likaantuneet matot aina perusteellisesti poistaaksesi hajun, joka houkuttelisi pennun samaan paikkaan. Parhaita puhdistusaineita ovat sellaiset, joissa ei ole ammoniakkia.

## Liiallinen pureskelu ja kipua aiheuttava näykkiminen



Pentujen kuuluu käyttää hampaitaan, kun ne kuljettavat esineitä ja tutkivat maailmaa, mm. sinun käsiäsi ja herkkää ihoasi. Pikkupennun nipistykset voivat muuttua ison koiran puremiksi, mitä et tietenkään halua. Noudattamalla seuraavia ohjeita vältät tämän:

- ❖ Päästä valittava äännähdyks tai kiljaise, kun terävät pennun hampaat satuttavat sinua. Useimmat pennut säikähtävät kunnolla kuullessaan tuskanhuudon. Älä kiinnitä pentuun mitään huomiota pariin minuuttiin. Pyydä se sitten luoksesi ja osoita, että olette taas ystäviä.
- ❖ Sulje pennun kuono lempeällä kädellä tynnyttääksesi sen. Emo toimii juuri näin uppiniskaisen pennun kanssa.
- ❖ Älä anna pennun tarrautua vaatteisiisi tai käsiisi ja kiskoa niitä. Pidä aina pehmeää köysilelua mukanas tarjotaksesi sitä leikkimiseen.
- ❖ Totuta pentusi luovuttamaan kantamansa esineet opettamalla että se saa palkkioksi makupalan.
- ❖ Älä yli-innosta tai riehaannuta pentua. Erityisesti lapset ja miehet syyllistyvät tähän.

## Pureminen ja tuhoaminen



Pennun ensimmäiset hampaat ovat väliaikaiset ja niiden irrotessa ja pysyvien kasvaessa ikenet kipeytyvät tuletuessaan. Pureskelu helpottaa. Tee seuraavien ohjeiden mukaan:

- ❖ Tarjoa pennulle pehmeitä esineitä, joihin se voi upottaa terävät hampaansa ja hangata ikeniään. Pehmeät köysilelut ja lujatekoiset täytetyt lelut ovat usein parhaita, kunhan pentu ei saa pureskeltua niistä palasia, joita se sitten nielee.
- ❖ Kylmyys ja kosteus lievittää ikenien kirvelyä. Kokeile köysilelujen kostuttamista ja jäädyttämistä.
- ❖ Pentua pitää tiukasti kieltää pureskelemasta mitään, mistä sille on vaaraa. Tällaisia ovat huonekasvit, puutarhan puut ja ennen muuta sähköjohdot. Varoitukseksi riittää hyvin ajoitettu vesisuihkaus tai rämissävän esineen heittäminen (esim. metallipurkki, jossa on pieniä kiviä). Tämän jälkeen pennulle pitää tarjota välittömästi kunnan lelu: paras on kumilelu, jossa on sisällä herkullisia ja terveellisiä makupaloja.

Monet sellaiset pennut, jotka yksin ollessaan purevat tai tuhoavat ympäristöään, ovat liian riippuvaisia ihmisten seurasta. Koiran käyttäytymisen asiantuntijat ovat yleisesti sitä mieltä, että paras tapa estää pennun aiheuttamia kotivahinkoja on suunnata sen mielenkiinto sallitun lelun puremiseen. Jotta pentu välttyisi eroahdistukselta, jätä se alkuun yksikseen hyvin lyhyeksi aikaa, esim. 5-10 minuutiksi. Tarjoa pennulle joka kerta lelu johon se kiinnittää huomionsa ja lisää vähitellen aikaa, jonka se viettää yksin. Tällä varmistat, että pennulla on puuhaa ja se pysyy rauhallisena poissa ollessasi.

## Hyppiminen



Koirat tervehtivät nuolemalla ja nuuskimalla toistensa kuonoa. Ihmisten kasvat ovat aivan liian ylhäällä ja siksi pennut yrittävät tavoittaa suomme hyppimällä polviamme vasten. Älä torju koiraa liian tyyli alkuvaiheessa, koska niillä on todellinen tarve oraaliseen kontaktiin kanssamme. Suuren, aikuisen koiran hyppimistä ei pidä kuitenkaan sallia, se voi olla jopa vaarallista. Hyppimistä voi tehokkaimmin estää seuraavasti:

- ❖ Kun tervehdit pentuasi, laskeudu sen ulottuville vaikkapa polvillesi niin että se tavoittaa kätesi ja kasvos.
- ❖ Kiinnitä pennun huomio ensisijassa käsiisi, eikä kasvoihin. Piilota makupala kouraasi tai pitele lelua ja pane koira seu-

raamaan käsiäsi tai lelua. Käsiesi tulee aina olla ystävyysvälineenä, ei koskaan rangaistuksen (ei siis lyöntejä!).

- ❖ Jos koira sinnikkäästi jatkaa hyppimistä, voidaan turvautua oikein ajoitettuun rangaistukseen. Voit esim. laittaa peltitölkkiin kolme pikkukiveä ja pudottaa tai heittää sen pennun jalkoihin sillä hetkellä kun se hyppää. Pentu peräännytty pelästyessään. Kun kaikki neljä tassua ovat taas maassa, voit palkita sen.
- ❖ Sanomattakin on selvää, että aina kun pentu on oma nelijalkainen itsensä - eikä kaksijalkaista mallia - kontaktin tulee olla palkitsevaa.



### Varastelu

Pennun tulee oppia, että tietyt esineet ja ruokatavarat ovat ihmisten ja siltä kiellettyjä. Varastelun vähentämiseen on omat keinonsa:

- ❖ Älä syötä pentua koskaan pöydästä.
- ❖ Kun pentu kasvaa, pidä ruokatavarat sen ulottumattomissa.
- ❖ Tarjoillessasi koiran omia makupaloja käytä jätä-komentoa kannustaaksesi sitä odottamaan kärsivällisesti. Näin sinä (eikä pentu) pääät, koska on makupalan aika.
- ❖ Yllättäessäsi pennun varastamispuuhissa, pudota rämisävä tölkki sen viereen. Jos kyseessä on vanhempi piintynyt varras, voit käyttää apuna kauko-ohjattua sitruunasuihke-koulutuspantaa.

Koirille ruokailu on sosiaalinen tapahtuma. Anna pennun syödä yhtä aikaa kanssasi, mutta omasta kulhostaan ja sille sopivaa omaa ruokaa.

### Koprofagia ja kiinnostus likaan



Koprofagia eli koiran taipumus syödä omia tai lajitoveriensä ulosteita on ominaista nuorelle, nopeasti kasvavalle pennulle. Paras tapa estää tätä on huolehtia pennun kaikinpuolisesta kehityksestä ja tarjota sille sopivasti tasapainotettua ravintoa. Ota harjoitusohjelmaasi rämisävän tölkin tekniikka tai harjoituspanta, kun pentu kierii muiden eläinten eritteissä ja merkkää niillä itseään. Lisäksi tarvitsit hyvää tottelevaisuuskontrollia, erityisesti luokse tulossa.

### Jahtaaminen ja luoksetulo-käskey



Pennut ovat sosiaalisia eläimiä, ne kuuluvat laumaan jossa kaikki haluavat liikkua yhdessä. Ne kasvavat nopeasti metsästä-

jiksi, joten mikäpä olisi niille luontaisempaa kuin oravien, jänisten tai naapurin kissan (!) jahtaaminen. Kotieläinten metsästäminen voi tietää koiran pään menoa. On siis parasta opettaa pennulle, ettei kannata edes aloittaa:

- ❖ Ohjaa pennun metsästysvaisto kohdistumaan lähinnä esineisiin, vaikkapa palleon tai köysileluun, jonka se saa poimia ja tuoda.
- ❖ Pidä pentua pitkässä hihnassa ja anna hölkkääjien, polku- tai moottoripyöräilijöiden ja rullaluistelijoiden tulla sopivalle etäisyydelle (n. 4-5 metriä). Käske pentu istumaan ja kiinnitä sen huomio itseesi ja käsiisi joissa on makupala. Potentiaalinen jahtauskohde unohtuu.
- ❖ Tutustuta pentusi jo varhain perheesi tai naapurisi kissoihin. Kannusta niitä pitämään toisistaan tarjoamalla kaikille makupaloja.
- ❖ Jos aikuinen koira on sinnikäs jahtaaja, voit tarvita ammattiapua. Oikein ajoitettu rangaistus on paras keino saalistuksen jättämiseen. Tavallisesti riittää se, että heität rynnistävän koiran jalkoihin

rämisävän tölkin. Voit käyttää myös spraykoulutuspantaa - kauko-ohjattua sitruunasuihke-koulutuspantaa, joka keskeyttää toiminnan satuttamatta koira.



### Häiritsevä haukkuminen ja uliseminen

Pennut ja aikuiset koirat kommunikoivat äänillä, visuaalisesti ja kemiallisesti. Haukkuminen voi ilmaista epätoivoa, uteliaisuutta, leikkiä tai se voi olla uhkaavaa "kuka siellä liikkuu" -tyyppistä. Yksi positiivinen tapa vähentää haukkumista on paradoksaalista kyllä se, että opetat pennun haukkumaan ja vaikenemaan käskystä. Opetta pentu puhu-käskyllä haukkumaan makupalan toivossa ja vaikenemaan hiljaa -käskyllä. Kiitä pentua aina kun se toimii oikein. Koska pentu suuntaa haukkumisen sinuun ja sillä on tavoite, sen haukkuminen on sinun hallinnassasi. Hyvä ja hauska opetustapa on naksukoulutus.

Aikuisen koiran häiritsevän haukkumisen



## NAAPURINVAARAN

### HUVIKESKUS

Solkamon Nuorisoseura ry | Tanssi-iltoina 08-664495, muuna aikana 0400-218314, 0500-399678

**KESÄKAUDEN 2003 OHJELMISTO**

### TOUKOKUU

LA 3.5. Heidi Kyrö & Luxos, Antti Raiski & Sesam  
LA 24.5. Varjokuva, Virpi Piippo & Power-Up

### KESÄKUU

- La 7.6. Kirsi Ranto & Kesyttömät, Riku Lähti
- La 14.6. Paula Koivuniemi & Mekka, Teuvo Oinas & Tanssikengät
- Pe 20.6. Kake Randelin & Rovers, Erkki Räsänen, Johanna Piipponen
- La 21.6. Janne Hurme & Valomerkki, Kari Piironen & Caminito
- La 28.6. Eija Kantola & Omega, Matti ja Teppo

### HEINÄKUU

- Ti 1.7. Jari Sillanpää, Virve Nuotio & Magnet
- La 5.7. Eija Koriseva & Boheme, Topi Sorsakoski & Kulkukoirat
- To 10.7. Swingers, Jean S
- La 12.7. Markus Törmälä & FBI Beat, SMOR:n voittaja
- La 19.7. Souvarit
- To 24.7. Yölintu, Mikko Mäkeläinen & Myrskylyhty
- La 26.7. Kaija Pohjola & Paratiisi, A. Aallon rytmiorkesteri, Polarset

**Kesäisin hyvät liikkumismahdollisuudet myös pyörätuolilla.**

★ Elävää musiikkia tauotta ★ Liput 11 € ★ Kaksi tanssilavaa ★ Katettu terassi ★ Naisten valtaa ★ Keskiolutoikeudet ★ Savuton ravintola ★

**Tutustu uudistuneisiin nettisivuihimme**  
[www.napis.com](http://www.napis.com)

lopettamiseksi erityiskeinot voivat olla tarpeen. Yksi väline on mikrofoniolla toimiva haukunrajoitinpanta, joka suihkuttaa vaarattoman sitruuna- tai pippurisuihkeen koiran haukuessa, keskeyttäen haukun myös silloin kun koira on yksin.

Toivomme, että pennustasi kehittyi hyvin koulutettu, vahvalla itsetunnolla varustettu, hauska perheenjäsen...

**PERUSKOULUTUKSEN SEURAAVAT VAIHEET**



Pentuja kouluttaessasi sinun tulisi toimia lempein ja hitain liikkein. Muista, että pennun niskalihakset ja nivelsiteet ovat heikompia kuin aikuisten. Suosittelemme litteän pannan tai riimun käyttöä tässä vaiheessa. Rajuja nykäisyjä pitää välttää. Älä käytä kuristuspantaa! Riimu estää vetämisen ja se mahdollistaa hyvin kokonaisvaltaisen koulutuksen. Seuraavat vinkit ovat hyödyksi tottelevaisuuskoulutuksessa.

**Seuraa**

Kiinnitä pantaan tai riimuun pitkä talutus-hihna. Jos pentu kiirehtii edellesi, nykäise hihnasta kevyesti. Tästä alkaa seuraamisvas-te. Kun koira hidastaa vauhtia, ohita se. Kiitä sitä seuraa-sanalla kun sen pää on jäänyt polviesi taakse. Jos pentu vetää, astu sivulle ja käännä koira sivuttain, tee vaikkapa täysympyrä niin että se pysyy seurannassa.

**Istu**

Pidä makupalaa oikeassa kädessäsi ja nosta vasemmalla varovasti hihnasta jolloin pennun pää kohoaa. Kun sen takamus koskettaa maata, anna istu-käsky. Toista harjoitusta ja palkitse välittömästi makupalalla tai kiitoksella.

**Paikka**

Käytä taas pitkää hihnaa, komenna pentu istumaan ja astele takaperin oikea kämmen ojossa koiraa kohti ja sano "paikka". Astu sitten eteenpäin ja palkitse pentu. Lisää vähitellen itsesi ja pennun välimatkaa.

**Maahan**

Komenna pentu istumaan. Houkuttele se makuulle asettamalla etutassujen eteen makupala tai lelu. Paina hihnasta kevyesti alaspäin, jos apu on tarpeen.

**Tule**

Kävele takaperin pentu pitkän hihnan päässä ja houkuttele se tulemaan perässä kutsumalla sitä nimeltä ja tule-komennolla. Voit myös komentaa "tule" ja vetää pentua kevyesti sinun ja makupalan luo. Lisää harjoitellessasi välimatkaa vähitellen.

Jos haluat lisätietoa koiran käyttäytymisestä tai koulutuksesta, käväise Animal Behaviour Centerin nettisivuilla: [www.companyofanimals.co.uk](http://www.companyofanimals.co.uk). Siellä on tuotteita ja ideoita joilla voit ratkoa kokonaisvaltaisesti ongelmia.

Suomessa tri..Roger Mugfordin tuotteita edustaa Shetland OY ([www.shetland.fi](http://www.shetland.fi)) ja heiltä voi kysyä lisätietoja.

**Taiteilijaelämää**

*Teksti: Sari Salovaara*

**Avustajakoiran työelämään voi ylättäen kuulua tanssiminen. Avustajakoira Jesperistä on tullut rutiinoitunut tanssiteatteritähti. Se on esiintynyt Helsingissä, Tampereen teatterikesässä, Pyhäjärven Täydenkuun tanssifestivaaleilla, Malmössä tanssifestareilla ja on menossa produktion mukana seuraavaksi Tukholmaan ja Saksaan.**

**Kuinka siinä niin kävi?**

Kun Jesperin emäntä ja käyttäjä Sari alkoi harjoitella ryhmän mukana tanssiesitystä, kulki avustajakoira tietysti tanssisaaleissa mukana. Kun Olotila-niminen esitys oli jo ollut ensi-iltassa, keksi koreografi Tomi Paasonen kysyä, että voisiko Jesperikin esiintyä. Jaa että voisiko? Jesperin mielestä katsomollinen yleisöä ihastuneesti huokailmassa on mannaa.

Nyt Jesperillä on esityksessä oma pieni osuutensa, jonka se tekee maailman omistajan elkein. Se kantaa suussaan "kuulutta-

jan" kansiota ja tuo väliajasta kertovan kankaan kulisseista katsomon eteen. Loppukiitokset ovat Jesperin tähtihetki. Kun kaikki esiintyjät ovat kumartelemassa yleisön edessä pyörii Jesperi suosionosoitusten huumassa ympäriinsä. Se heiluttaa häntää, hakee kulisseista tavaroita ja esittelee niitä ellei sitten tule kukitetuksi ja kannaruusua hampaissaan.

**Suurta menestystä ja vähän luomisen tuskaa**

Kiertue-elämän valo- ja varjopuole-let ovat olleet Jesperinkin maistel-tavina. Huono puoli on se, että yleisön eteen ei voi hyppiä koko ajan keräämään suosionosoituksia vaan välillä pitää olla hiljaa kulisseissa. Erittäin hyvä puoli on se, että ko-esityksessä muka valmistetaan ja syödään pihviä, jota ei sitten kukaan muu halua oikeasti syödä esityksen jälkeen kuin Jesperi-koira. Huono puoli ovat esityksen kovat äänitehosteet ja se että ihmiset ennen esitystä hermostuneesti säntäilevät eikä kukaan halua huomata koiraa.

Olotila-esitys on menestynyt hyvin. Jesperi on ollut jopa vastaanotta-massa vuoden teatteritekopalkin-toa yhtenä produktion "tanssitaitei-

lijoista". Ehkä Sydsvenska Dagbladetin krii-tikko kiteytti olennaisen Jesperin osuudes-ta. Hän mainitsi arvostelussaan että yleis-öön vaikutti vapauttavasti hilpeä kultainen-noutaja.







## KARA ETELÄNMATKALLA

Teksti: Mikko Arola

**R**yhtyessämme suunnittelemaan etelän matkaa, oli alusta alkaen selvää, että Kara tulisi mukaan. Kuuluhan se perheeseen. Alun varmuus koiran mukana olosta vaihtui kuitenkin pian epävarmuudeksi, kun Espanjan hotellit ilmoittivat yksi toisensa jälkeen, ettei heille saanut tuoda koiraa mukana. Ei edes avustajakoira. Olin jo ehtinyt sopia hoitopaikan Karalle matkan ajaksi, kun matkatoimistosta vihdoinkin ilmoitettiin, että eräs hotelli oli suostunut tekemään poikkeuksen avustajakoiran kohdalla.

Täytyy kyllä antaa kiitosta matkatoimistolle, kun olivat ilmeisesti useampaan kertaan painostaneet hotellia puhelinsoitoin.

### Sylissä koira, 30 kg

Vihdoinkin päästiin suunnittelemaan itse matkaa. Kyseessä oli ensimmäinen ulkomaanmatkani koiran kanssa, joten selvitettäviä asioita oli runsaasti. Rokotukset ja mato-lääkitys piti hoitaa kuntoon ja ilmoittaa Finnairille että mukana on avustajakoira. Muilta avustajakoirankäyttäjiltä ja kouluttajilta saimme paljon vinkkejä koiran kanssa matkustamisesta. Itselleni täysin uusi asia oli muun muassa glukosijauheen tarpeellisuus matkalla koiran mahdollisen neste-vajauksen lääkitsemiseen. Epäilyä herätti kuitenkin jauheen ulkonäkö. Sata grammaa valkeaa jauhetta läpinäkyvässä muovipussissa on varmaan kaikille tuttu näky Amerikkalaisista elokuvista. Onneksi siihen ei kiinnitetty tullissa sen enempää huomiota.

Lentomatka koiran kanssa oli kokemus sinänsä. Avustajakoiranhan saa tunnetusti matkustaa isäntänsä kanssa matkustamossa. Kukaan ei tosin ole koskaan tullut maininneeksi, ettei koiralle ole varattu minikäänlaista tilaa matkustamoon, vaan sen



pitäisi maata jalkatilassa. Lentokoneen jalkatilat tuntien on melkein mahdotonta saada iso koira survottua sinne. Pikkuveljelläni oli varmasti mukava nousu kolmekymmenkiloinen mötkäle sylissänsä. Onneksi nousun jälkeen lentoemäntä ilmoitti, että koneeseen oli sattumalta jäänyt yksi paikka vapaaksi ja niin Kara sai oman penkin, jossa köllii. Paluumatkalla tosin tänäkään järjestely ei enää kelvannut, vaan koiran täytyi ehdottomasti olla lattialla jalkatilassa. Onneksi tällä kertaa koneessa oli jäänyt vapaaksi ruhtinaalliset kolme paikkaa, joten jalkatila riitti.

### Koira ja mittariautot

Itse matkakohteessa kaikki sujui melko hyvin. Taksit tosin eivät koiraa huolineet kyytiin ja vasta viimeisenä päivänä, juuri ennen kotiin lähtöä, kuulimme että Espanjan lain mukaan taksien on pakko ottaa avustajakoirat kyytiin. Noh, tiedänpähän ensi kerralla. Muuten Kara nautti matkasta varmaan yhtä paljon kuin muutkin. Se löysi paljon ihan uusia hajuja ja söi kaiken mikä ei ehtinyt karkuun. Pissapuita ei juurikaan löytynyt, mutta teiden varsilla olevat kukkaistutukset kelpasivat ihan yhtä hyvin. Kerran rannalla makaillessamme ihmette-

limme, että minneköhän Kara on kadonnut, kun sitä ei näy missään. Koira tosin löytyi varsin helposti. Ei tarvinnut kuin suunnistaa kohti suurta rannassa seisovien turistien ryhmää. Turistiryhmän seasta löytyikin innoissaan polskutteleva koira, joka haki ihmisten heittämää keppiä. Tämän jälkeen Kara pääsi uudemman kerran mereen vilvoittelemaan, mutta tällä kertaa vähemmän vahingossa. Rantavahti tosin meinasi tästä hyvästä repiä peliverkkarinsa. Kaikkiaan matkasta jäi varsin positiivinen kuva, joten myös ensi kerralla koira on varmasti mukana.

### Kahvila Pizzeria Mini Bar Pisa

*Jättipizzat*      *Salaatit*  
*Keittopöytä*      *Lämpimät voileivät*  
*Kakut*              *Piiraat*  
*Kotileivonnaiset*

#### A-oikeudet

Kotiruokalounas 11.00-14.00

### Mini Bar Pisa

Merisotilaantori 3, puh. 175 384

# Mukana avustajakoirien luovutusjaksolla

Opiskelin Varsinais-Suomen maaseutuop-  
pilaitoksessa eläinyrittäjä-linjalla, suuntau-  
tumsvaihtoehtona koirat ja koirahoitolan  
pito. Koulumme on tarjonnut Invalidiliiton  
avustajakoira-projektille toimitiloja, koirat  
asuvat ja opiskelevat avustajakoiriksi Paimi-  
ossa. Viime talvena tilat valmistuivat ja koi-  
rat muuttivat kasvattiperheistään koululle.  
Siitä lähtien olemme saaneet aktiivisesti  
osallistua koirien jokapäiväiseen hoitoon ja  
koulutussessioihin.

Minä ja kaksi muuta opiskelutoveriani sai-  
me todella upean tilaisuuden päästä mu-  
kaan luovutusjaksolle, jolla koira siirtyi var-  
sinaiselle käyttäjälleen. Jaksolla myös ope-  
tettiin käyttäjälle miten koira toimii ja mi-  
ten sitä tulee kohdella ja hoitaa, lisäksi suo-  
ritettiin tavallaan hienosäätöä jotta kaikki  
osaset osuisivat paikalleen ja siirtyminen  
olisi mahdollisimman helppo molemmille  
osapuolille.

Kaksi viikkoa kestänyt jakso pidettiin Lap-

peenrannassa, Saimaan rannalla, kokous- ja  
koulutushotelli Marjolassa. Avustajakoirien  
vastaavat kouluttajat, Marja Kalpamaa ja  
Leena Rajala, vetivät luentoja ja harjoituk-  
sia päivittäin. Tahti oli hyvin tiivis. Meille  
opiskelijoille annettiin kaksi luentoa pidet-  
täväksi, toinen koiran hoidosta ja toinen  
ensivavusta. Lisäksi olimme käytännön har-  
joittelussa tiiviisti mukana. Päivät olivat jos-  
kus pitkiä: kello 10- 21 harjoiteltiin, välillä  
pidettiin vain kahvi- ja ruokatauot.

Nyt luovutetut koirat on alusta loppuun asti  
koulutettu naksuttimella, positiivisella ja  
pehmeällä koulutusmenetelmällä. Pahin  
rangaistus koiralle on ollut palkkion (namin)  
mahdollisuuden poistuminen. Eli jos koira  
ei tee oikein, se ei myöskään saa palkkio-  
ta. Todella mukava tapa kouluttaa ja tuot-  
taa tuloksia nopeasti. Samalla menetelmällä  
koulutetaan mm. delfinaarion delfiinit jot-  
ka meitä ihmisiä niin ihastuttavat hienoilla  
esityksillään.

Minä olen valtavan tyytyväinen mahdoli-  
suuteen jonka sain, ja tuntuu siltä että opin  
tuolla luovutusjaksolla todella paljon. Lap-  
peenrantaan ajaessani taivastelin vielä itsek-  
seni, että mitäköhän tästäkin tulee, jänni-  
tin luentoja jotka meidän oli tarkoitus pi-  
tää, jännitin sitä että osaanko suhtautua  
oikealla tavalla liikuntaesteisiin ihmisiin, ja  
kaikkea muutakin jännitin, aivan turhaan  
kylläkin. Liikuntaesteiset ihmiset, joihin  
tutustuin jakson aikana, olivat ihania ihmi-  
siä, sympaattisia ja todella ahkeria. Hiuk-  
kasen olen mietiskellyt omia pikkuasioita,  
jotka tuntuvat välillä vuoren korkuisilta, ja  
ajatellut näitä ihmisiä pyörätuoleissaan, he  
eivät ruikuta kuten minä joskus...Eli olen  
pysähtynyt miettimään elämän tarkoitusta  
ja huomannut, että minun murheeni ovat  
todella pieniä, ja että on olemassa paljon  
pieniäkin asioita joista voin olla kiitollinen  
ja tyytyväinen.

Jaana Löfberg  
jaana.lofberg@sunpoint.net

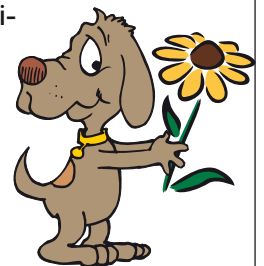


## Alli-hevonen avustaa!

Salovaaran Sarin uusi hevonen opettelee hyödyllisiä taitoja. Suomenhevostamma Alli oppi nopeasti naksuttimen avulla nostelemaan tavaroita maasta ja ojentamaan Sarille. Kummankin mielestä naksun ja namun kanssa puuhaaminen on kivaa. "Täysinoppineen" avustajakoira-Jesperin mielestä Alli on hidas eikä tarvitsisi aina palkkaa niin helposta hommasta kuin käsineen nostaminen maasta.

## SHETLAND Oy:ltä lahjoitus

Avustajakoira-toiminta sai tukena  
Koirien maailmannäyttelyssä  
(6.-8.12.-02) pidettyjen  
luentojen ylei-  
söltä kerty-  
neet lippu-  
tulot.



**KIITOS.**

**7 henk. TAXI 7 pers.**



**NILS-ERIK UMPALA  
"Nitte"**



**0500 464 383**

A  
I  
R  
C  
O  
N  
D  
I  
T  
I  
O  
N  
E  
D

# Avustajakoiran kohtaaminen

Teksti: Ulla Ayrer, Porvoo

Kuva: Olaf Ayrer

**Työssä olevan avustajakoiran voit kohdata missä tahansa liikutkin: kadulla, lenkkipolulla, elintarvike- ja muissa liikkeissä, kahviloissa, ravintoloissa, virastoissa, opiskelu- ja työpaikoissa, sairaaloissa ja poliklinikoilla, parturissa, WC:ssä, hississä jne.**

**Seuraava lainaus on suoraan Valtakunnallisen vammaisneuvoston laatimasta palvelukoiraesitteestä:**

## Mitä laissa sanotaan?

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 6 luvun 32 pykälän toisen momentin mukaan: näkövammaisten käyttämien opaskoiron ja liikuntavammaisten avustajakoiron pääsy asiastiloihin on sallittua. Rikoslain 11 luvun 9 pykälä puolestaan kieltää työtehtäviä hoitettaessa tapahtuvan syrjinnän. Laissa todetaan, että joka ei palvele jota kuta yleisesti noudatettavilla ehdoilla, kieltäytyy päästämästä jota kuta tilaisuuteen tai kokoukseen tai poistaa hänet sieltä, asettaa jonkun ilmeisen eriarvoiseen tai muita huonompaan asemaan esim. terveydentilan perusteella, syyllistyy syrjintään. Opaskoiron tai avustajakoiron kanssa liikuvan vammaisen henkilön sisään pääsyn estäminen voi täyttää edellä mainitunlaisen syrjinnän tuntomerkit. ---- Opas- ja avustajakoiron vieminen esimerkiksi ravintoloihin, elintarvikeliikkeisiin, virastoihin, harrastustiloihin jne. on sallittua.

## ÄLÄ EDES KATSO AVUSTAJAKOIRAA!

Tärkeintä avustajakoiraa kohdattaessa on olla kiinnittämättä koiraan minkäänlaista huomiota. Avustajakoiran käyttäjää voit tervehtiä kuten ketä tahansa ihmistä ja jäädä keskustelemaan, jos sellainen tuntuu sopivalta.

Jos vähänkään tunnet koiria, ymmärrät hyvin, miten halukkaasti koira vastaa ihmisen kutsuun. Avustajakoira on koulutettu olemaan huomioimatta ympäristöään, eikä se sitä teekään, ellei siihen oteta kontaktia. Koiron luonteen ja sosiaalisuuden tuntiesiasasi, tiedät miten vaikeaa sen on kieltäytyä iloisesta ilmeestä kasvoillasi! Eihän ihminenkään kykene vastustamaan hänelle suotua hymyä. Me ihmiset olemme yleensä erittäin sosiaalisia olentoja - niin ovat koiratkin!

## AUTA AVUSTAJAKOIRAA KESKITTYMÄÄN TYÖHÖNSÄ ANTAMALLA SILLE TYÖRAUHA!

Koira nauttii tekemästään työstä! Jos annat koiron rauhassa noudattaa haltijan sille antamia ohjeita, pääset seuraamaan koira-

kon eli avustajakoiran ja sen haltijan loistavaa yhteistyötä.

## AVUSTAJAKOIRAN VIRALLINEN TUNNISTE



on kiinnitettyä koiran valjaisiin. Avustajakoiron tunnistaa myös siitä, että koiron ohjaaja käyttää pyörätuolia - tosin näin ei aina ole. Osa avustajakoiron käyttäjistä liikkuu kävellen. Koska avustajakoiron käyttäjät usein ovat ns. monivammaisia, on aina syytä ottaa huomioon se seikka, että koiron käyttäjä harvoin kykenee väistämään vastaan tulijaa. Pyörätuolia ei suinkaan ole helppo käsitellä silloin, kun käsien voima, ja mahdollisesti myös hallittavuus, on heikentynyt. Toisaalta kävelevällä henkilöllä, jolla on avustajakoira, saattaa olla suuria vaikeuksia pystyasentonsa säilyttämisessä esim. tasapainoelinten vaurioitumisen tai voimakkaiden kipujen vuoksi.

**JÄTÄ KOIRAKOLLE RIITTÄVÄSTI TILAA LIIKKUMISEEN!**

Vältä yhteentörmäystä!

**AUTOILIJAT MILLÄ MUULLA TAHANSA MOOTTOROIDULLA KULKUVÄLINEELLÄ TAI PYÖRÄLLÄ LIIKKUJAT:**

**ANNA RIITTÄVÄSTI TILAA JA AIKAA AVUSTAJAKOIRALLE KÄYTTÄJINEEN YLITTÄÄ KATU TAI TIE!**

**OHITA YHDISTELMÄ MAHDOLLISIMMAN KAUKAA!**

Meille, avustajakoiron käyttäjille kuuluu yleinen ja yksityinen informointi, väärinkäsitysten oikaisu ja kaikenlainen ympäristön tarvitsema ohjaus siinä määrin kuin kunkin voimat riittävät. Näin teemme myös uusien avustajakoiron käyttäjien tien helpomaksi!

- Sinulla on oikeutesi - muista, mitä laissa sanotaan - mutta siinä ohessa sinulla on myös velvollisuuksia, mitä kohteliaisuuteen ja muiden ihmisten huomioonot-



## Lira emäntineen on tuttu näky Porvoossa.

tamiseen tulee!

- Olet pienen, mutta näkyvän ryhmän edustaja, missä sitten liikutkin.
- Sekin on syytä muistaa, että yksi tärkeä edellytys koiron hyvälle käytökselle, on sen hyvin käyttäytyvä haltija!
- Konfliktien välttäminen: Anna selkeät ohjeet koirallesi! Muista kiittää/palkita tehtävän jälkeen Pidä koirasi motivoituneena toimimaan kanssasi
- Luovutusjaksolla saadun oppimateriaalin kertaus silloin tällöin innostaa myös lisäkoulutukseen - myös oman itsen kouluttamiseen! Avustajakoiron kouluttaminen eli ohjaus ei pääty koskaan!

Iloista tassuttelua meille kaikille kulkijoille ja kohtaajille  
toivottelevat Ulla ja Lira!

Ps. Avustajakoiron käyttäjät toivovat vielä teiltä, hyvät koiron ulkoiluttajat, että ette ohittaisi liian läheltä avustajakoiraa, etenkin jos tiedätte koironne innokkaaksi tutustujaksi, araksi (haukkuva) tai aggressiiviseksi! Levotonta avustajakoiraa on vaikea hallita niillä resursseilla, joita meillä ao. koiron käyttäjillä on.

# Kevyt uutuus



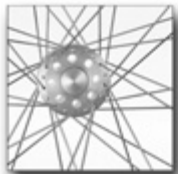
Uudella tuolimallilla tavoittelimme keveyttä, käytettävyydestä ja kestävyydestä tinkimättä.

Lopputuloksena on äärimmäisen pelkistetty aktiivituoli, joka painaa vain yhdeksän kiloa.

Tämän kevyen uutuuden ja kaikki aikaisemmatkin mallit, rakennamme mittojesi mukaan, juuri Sinulle.

## Liikkumisen vapautta!

Uutuus maastopyörä, aktiivipyörätuolin kuljetuspyörien vaihtoehdoksi.



Renkaat NOKIA 24x1,75/2  
Kelausvanteet PVC-22  
Käsityönä tehty erikoisvanne  
Renkaiden ulkohalkaisija sama  
kuin aktiivipyörätuolien vakio-  
pyörissä, joten istumasento  
pysyy muuttumattomana ja  
jarrujen säädöt pysyvät entisellään.



Mahdollistaa liikkumisen Suomen vaihtelevissa olosuhteissa.



# Talart Oy

Raudoittajantie 9, 36100 Kangasala as.  
puh. 03-3771 669, fax 03-3771 688, GSM 0400 632 347  
talart@saunalahti.fi www.talart.fi

Paransimme palvelua entisestään: Meiltä nyt myös huollot ja varaosat kaikkiin pyörätuolimerkkeihin.



## Yrittäjyys palkittiin

Aputassun julkaisemista mainoksillaan tukenut Talart Oy oli viime vuonna erityisesti tapetilla, kun sen toimitusjohtaja Jukka Tala sai Kangasalan yrittäjät ry:n yrittäjäpalkinnon. Se tuli sitkeästä ja vammaisia ihmisiä hyödyttävästä työstä. Jukka Talan veljensä kanssa pyörittämä yritys valmistaa monenmoisia pyörätuoleja eri tarpeisiin ja vieläpä mittojen mukaan. Yritys asentaa myös auton käsihallintalaitteita. Tuotekehittelyn asiantuntemusta syventää se, että Jukka Tala liikkuu itse pyörätuolilla. Onnittelumme.

## APUTASSU-ESITE TERVEYDENHUOLLON PARISSA TYÖSKENTELEVILLE



Avustajakoirien määrä kasvaa koko ajan, joten myös hoitohenkilökunta tapaa niitä aiempaa enemmän. Asiakas saa tuoda aputassunsa mm. lääkärin vastaanotolle, sairaalaan, kuntoutuslaitoksiin. Avustajakoira on apuväline ja sillä on samat oikeudet kuin opaskoiralla.

Tästä näkökulmasta on valmistunut esite terveydenhuolto-oppilaistoksen opinnäytetyönä.

Tiedustele Invalidiliitosta: Héléne Stjerschantz, Kumpulantie 1 A, 00520 Helsinki, puh. 09- 6131 9218, sähköposti: helene.stjerschantz@invalidiliitto.fi.

Sinulle, joka päätät koirasi puolesta, kun haluat tarjota lemmikillesi turvallista, juuri valmistettua, taatusti kotimaista, soita!

**Pekka Rautiainen puh. 0500 741 606**

Herkulliset possunkorvat valmistaa **Hau-Nau Tuote**

Loimaalla periaatteella: **“kotimainen ketju alusta loppuun”**

Nyt myös “renkaat” ja kuivatut saporot (spanieleilla testatut)!

Sekä tilauksesta myös kuivattua maksaa ja munuaista.

## KUMMIKOIRA? UUSI TAPA TUKEA

Kummikoira-toiminnalla vauhditetaan uusien avustajakoirien hankintaa ja koulutusta.

Kun haluat tukea tätä, tee lahjoituksesi tilille:

**Avustajakoira ry /  
Aputassujen tuki  
497011-292222**

## AVUSTAJAKOIRAN HAKIJAKSI?

Aputassut auttavat liikuntavammaisia isäntiään päivittäisissä askareissa ja edistävät heidän itsenäistä selviytymistään. Avustajakoirille on jatkuva haku aika ja hakea voi koko Suomen alueelta. Koulutetut koirat luovutetaan uusille isännille maksutta. Vain koiran ylläpito jää haltijan maksettavaksi. Invalidiliitto omistaa kouluttamansa koirat. Alun käyttöönottokatsastuksen jälkeen isäntä ja koira käyvät taidontarkistuskokeessa joka toinen vuosi.

### Lisätietoja:

Invalidiliitto ry

Kuntoutussihteeri Héléne Stjerschantz, Kumpulantie 1 A, 00520 Helsinki

Puh: 09-6131 9218

Sähköposti:

helene.stjerschantz@invalidiliitto.fi

Avustajakoira ry:stä saat tietoa käyttäjäkokemuksista

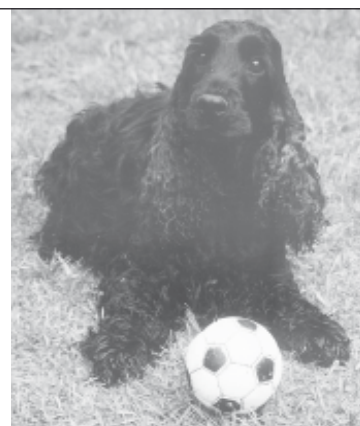
Puh: 040-777 4655

Kotisivu: [www.avustajakoira.fi](http://www.avustajakoira.fi)



*LOUNAIS-SUOMEN  
SPANIELIKERHO ry.*

*Spanieliharrastusta vuodesta 1965*



			Ruotsin valtiomuoto		Aukko kuskin paikalle Åke		
			Kisa-paikka 1988	Turun tiimi			
			Mononen	Sisäänvedot			
			48 54				
Paasi-linna			007		Mo-nesta ai-neesta		
Kahvi-nimi		"Ihme-urheili-ja"		Suo-sikki-huume			
Kart-taa		Sul-loa		Koi-ral-takin			
Kivuli-aan-suusta		Mc Coy		Kans-sallinen			
Mie-len-laatu		Ent. hallit-sijoita		Pää-tä -joki			
"Elo"		Par-hai-ja paik-koja		Si-pata			
Aatos & Eljas		Ollen-kaan		Lah-joi-tus		Valu-me-talli	

**LÄHETÄ RISTIKKO** ratkaistuna 30.10.03 mennessä osoitteella: Ritva Lehtiö, Antreksenkuja 4 A 3, 20320 Turku Kuoreen merkintä "Aputassu-ristikko" Oikean ratkaisun lähettäneiden kesken arvomme Aputassu-T-paidan.

NIMI \_\_\_\_\_ LÄHIOSOITE \_\_\_\_\_

POSTINUMERO JA POSTITOIMIPAIKKA \_\_\_\_\_

## HAUskaa sanomaa tassuavun tueksi



### APUTASSU-TUOTTEET

T-paita	12 €
Lasten T-paita	10 €
Lippis	10 €
Pipo	10 €
T-paita + lippis	20 €
Pinssi	4 €

**TILAUKSET:** Tarja Haltsonen

puh. 040 521 3725 tai

Reetta Mikkonen

puh. 050 337 5507

## Iloista Ilmettä Ilmapalloilla

Toimitamme mainosilmapallot logopainatuksilla (min 500 kpl), toimitusaika n. 2 vko:a  
Ilmapallotarvikkeet sekä **HELIUM-kaasut** kätevästi ja edullisesti omalta paikkakunnaltanne.

**Vappupallomyynnillä** kartuttaen yhdistyksenne taloutta, sekä aktivoitte yhdistystoimintaanne.

### Kätevästi Kirjoitellen... klio mainoskynällä

Maahantuontiartikkeleihimme kuuluvat myös korkealaatuiset **klio eterna mainoskynät**, joihin voitte itse valita väriyhdistelmänsä sekä omat logopainatuksensa..



## PALLOPAIKKA

Hartstadinkatu 4 65350 VAASA

06-3569 544, 044-3322 544

e-mail: pallopaikka@kolumbus.fi

**näiltä sivuilta löydät tuotteemme...**

[www.pallopaikka.com](http://www.pallopaikka.com)

## Turvallisuutta työskentelyyn ja liikenteeseen

Tiesitkö, että tiellä työskenneltäessä on käytettävä hyväksyttyä mallia olevaa törmäysvaimenninta?\*

Meiltä saat kuorma-autoon kiinnitettävät Skorpion-törmäyssuojat.

- CE-hyväksytty
- Testattu ja hyväksytty (NCHRPR 350) 100 km/h alueelle
- Yhdellä moduulilla 70 km/h alueella



Törmäyssuojaa on helppo käyttää ja tarvittaessa siirtää ajoneuvosta toiseen.

\*)1.5.2002 alkaen moottoriväylällä ja kaksiajorataisella tiellä työskenneltäessä työn tilaaja vaatii, että on käytettävä hyväksyttyä mallia olevaa törmäysvaimenninta työtä suojaamassa, kun nopeusrajoitus on vähintään 80 km/h ja liikennetiheys yli 600 ajoneuvoa tunnissa.

**Myynti, koulutus, huolto ja varaosat:**

**OY MACHINE TOOL CO**



Teerikukonkuja 4 • 00700 Helsinki  
puh 09-351 951 • fax 09-3519 5200

[machinetool@machinetool.fi](mailto:machinetool@machinetool.fi) • [www.machinetool.fi](http://www.machinetool.fi)



***Aputassut  
pitävät  
huolta  
Sinusta***

***Aivan kuten  
Scania pitää  
huolta omistaan***



**SCANIA**  
Oy Scan-Auto Ab